

2026

$\text{p}\ddot{\text{y}} \text{ ž} - \text{À} \gg \text{Å}^{1/4} \pm \text{Ç} \text{ Á} \text{®}^{1/4} \pm \text{Ä} \text{ ¿} \text{ Â}^0 \pm^1$

$\text{p}\ddot{\text{y}} \text{ Ç} \text{ Á} \cdot^{1/4} \pm \text{Ä} \text{ ¿} \text{ ' } \grave{\text{I}} \text{ Ä} \cdot \tilde{\text{A}} \cdot \text{Ä} \cdot \text{Â} \text{ Ä} \text{ Á} \text{ ¿}^{1/4} \text{ ¿}^0 \text{ Á} \pm$

$\text{p}\ddot{\text{y}} \text{ ' }^{1/2} \text{ ' } \text{Á} \text{ ¿} \text{ Å} \gg \neg^0 \cdot \text{Â} , \text{ " } \mu \hat{\text{I}} \text{ Á}^{31} \text{ ¿} \text{ Â}$

$\text{p}\ddot{\text{y}} \text{ œ} \mu \text{ Ä} \pm \text{À} \text{ Ä} \text{ Å} \text{ Ç}^{1 \pm 0} \grave{\text{I}} \text{ Á} \grave{\text{I}}^3 \text{ Á} \pm^{1/4} \text{ }^{1/4} \pm \text{Ä} \text{ Ä} \cdot^{1/2} \cdot^{30} \gg \cdot^{1/4} \pm \text{Ä} \text{ ¿} \gg \text{¿}^{310} \text{®} \text{ } \text{¿}^{31} \text{Ä} \text{ Ä}^{10} \text{®}^0 \pm^1 \text{ Ä} \pm \text{§} \text{ Á} \cdot^{1/4} \pm$
 $\text{p}\ddot{\text{y}} \text{ £} \text{ Ç} \text{ ¿} \gg \text{®} \text{ } \ddot{\text{Y}}^{10} \text{ ¿}^{1/2} \text{ ¿}^{1/4} \text{ }^{10} \hat{\text{I}}^{1/2} \cdot \text{À}^1 \text{Ä} \text{ Ä} \cdot^{1/4} \hat{\text{I}}^{1/2}^0 \pm^1 \text{ " }^1 \text{ ¿}^{-0} \cdot \text{Ä} \cdot \text{Â} , \text{ } \pm^{1/2} \mu \text{ À}^1 \text{Ä} \text{ Ä} \text{®}^{1/4} \text{ }^1 \text{ ¿} \cdot \mu \neg \text{À} \text{ ¿} \gg^1 \text{ Â}$

<http://hdl.handle.net/11728/13369>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής:
ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Πρόγραμμα Σπουδών: Master of Science(MSc) in Forensic Accounting_ Distance

Επώνυμο: Ανδρουλάκης

Όνομα: Γεώργιος

Αριθμός Φοιτητικής Ταυτότητας: 1241112310

Κινητό Τηλέφωνο: +30 6984 731 866

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: g.androulakis@nup.ac.cy

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	4
Abstract	5
Εισαγωγή	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ξέπλυμα χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.....	7
1.1 Ο ορισμός του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας	7
1.2 Τα κύρια χαρακτηριστικά του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας	8
1.3 Οι συνέπειες του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας	8
1.4 Οι πολιτικές καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος	9
1.5 Το μοντέλο των τριών σταδίων	10
1.6 Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα	11
1.7 Πραγματικοί δικαιούχοι ιδιοκτήτες	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελληνική Νομοθεσία	15
2.1 1 ^η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ	15
2.2 2 ^η Οδηγία 2001/97/ΕΕ	15
2.3 3 ^η Οδηγία 2005/60/ΕΚ	16
2.4 4 ^η Οδηγία 2015/849/ΕΕ	17
2.5 5 ^η Οδηγία 2018/843/ΕΕ	18
2.6 6 ^η Οδηγία 2018/1673/ΕΕ	18
2.7 Νόμος 4557/2018	18
2.8 Νόμος 4734/2020	19
2.9 Νόμος 4816/2021	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τυπολογίες και red flags	21
3.1 Λαθρεμπόριο καυσίμων και ξέπλυμα χρήματος	21
3.2 Υπόθεση Carousel	22
3.3 Δίκτυο εισαγωγικών εταιριών και εταιριών εμπορίου	24
3.4 Stand alone Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες	25
3.5 Χρηματιστηριακή εταιρία	27
3.6 Απάτη, τυχερά παίγνια και ξέπλυμα χρήματος	28
3.7 Εξαπάτηση καταναλωτών από πώληση προϊόντων σε δελεαστικές τιμές	29

3.8	Δελτία τυχερών παιγνίων	30
3.9	Κατάχρηση του κανόνα De Minimis	31
3.10	Απάτη πιστωτικών καρτών και POS.....	32
3.11	Μεταφορές παράνομου χρήματος (Money mules)	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Παραδείγματα ξεπλύματος χρήματος		36
4.1	Ξέπλυμα χρήματος στο ποδόσφαιρο.....	36
4.2	Ξέπλυμα χρήματος και περιβαλλοντικό έγκλημα	38
4.3	Ξέπλυμα χρήματος στο real estate	41
4.3.1	Loan back schemes	42
4.3.2	Back-to-back loan schemes.....	42
4.3.3	Εταιρικά Οχήματα	42
4.3.4	Offshore εταιρείες	43
4.3.5	Shell companies (Εταιρείες Βιτρίνες).....	43
4.3.6	Χειραγώγηση της εκτίμησης ή αποτίμησης ενός ακινήτου	43
4.4	Bitcoin και κρυπτονομίσματα	43
4.4.1	Ξέπλυμα κρυπτονομισμάτων μέσω online casino	45
4.4.2	Mixing and Tumbling	46
4.5	Σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ	47
Συμπεράσματα		49
Βιβλιογραφικές Αναφορές		51

Περίληψη

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν φαινόμενα μείζονος σημασίας, τα οποία υπονομεύουν τον θεμιτό ανταγωνισμό και τη διαφάνεια, οδηγώντας σε οικονομική και κοινωνική απορρύθμιση, διαφθορά και απώλεια εμπιστοσύνης των πολιτών προς το κράτος και τους θεσμούς. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση και ανάλυση των δύο αυτών εννοιών, η διάκρισή τους με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, καθώς και η διερεύνηση των συνεπειών τους και των πολιτικών καταπολέμησής τους. Παρουσιάζονται οι βασικοί μηχανισμοί νομιμοποίησης εσόδων, καθώς και οι κύριες νομικές έννοιες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση των σχετικών τυπολογιών και του νομικού πλαισίου. Εξετάζεται η εξέλιξη των ευρωπαϊκών οδηγιών και η εναρμόνισή τους με την ελληνική νομοθεσία, ενώ παράλληλα αναλύονται συγκεκριμένα παραδείγματα τυπολογιών και ενδείξεων (“red flags”) με βάση υλικό της Αρχής Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων και της Financial Action Task Force (FATF). Τέλος, γίνεται αναφορά στο φαινόμενο του ξεπλύματος χρήματος μέσω κρυπτονομισμάτων και παρουσιάζεται το χαρακτηριστικό παράδειγμα του σκανδάλου του ΟΠΕΚΕΠΕ, ως μελέτη περίπτωσης.

Λέξεις-κλειδιά: νομιμοποίηση εσόδων, χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ελληνική νομοθεσία, red flags

Abstract

Money laundering and the financing of terrorism constitute phenomena of major significance, as they undermine fair competition and transparency, leading to economic and social destabilization, corruption, and a loss of citizens' trust in the state and its institutions. The purpose of the present study is to present and analyze these two concepts, to distinguish them on the basis of their particular characteristics, and to investigate their consequences and the policies designed to combat them. The principal mechanisms of money laundering are outlined, together with the key legal notions necessary for understanding the relevant typologies and the applicable legal framework. The evolution of European directives and their harmonization with Greek legislation are examined, while specific examples of typologies and indicators ("red flags") are analyzed on the basis of material from the Anti-Money Laundering Authority and the Financial Action Task Force (FATF). Finally, the study addresses the phenomenon of money laundering through cryptocurrencies and presents the characteristic example of the OPEKEPE scandal as a case study.

Keywords: money laundering, financing of terrorism, Greek legislation, red flags

Εισαγωγή

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ευρύτερα γνωστή ως ξέπλυμα χρήματος, και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν δύο από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό και θεσμικό σύστημα. Οι δύο αυτές έννοιες, αν και διακριτές, συνδέονται στενά, καθώς και στις δύο περιπτώσεις το ζητούμενο είναι η απόκρυψη της παράνομης προέλευσης ή του τελικού προορισμού των κεφαλαίων. Το ξέπλυμα χρήματος επιτρέπει τη μετατροπή εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες —όπως διαφθορά, εμπορία ναρκωτικών, φοροδιαφυγή ή απάτη— σε φαινομενικά νόμιμες περιουσίες, ενώ η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας επιδιώκει τη διοχέτευση χρηματικών πόρων σε οργανώσεις ή άτομα με στόχο τη διάπραξη τρομοκρατικών ενεργειών.

Η παγκοσμιοποίηση των αγορών, η τεχνολογική εξέλιξη και η ψηφιοποίηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχουν αυξήσει τη δυσκολία εντοπισμού παράνομων ροών κεφαλαίων. Νέα μέσα, όπως τα κρυπτονομίσματα, οι διαδικτυακές πλατφόρμες συναλλαγών, αλλά και η πολυπλοκότητα των διεθνών εταιρικών δομών, έχουν ενισχύσει τη δυνατότητα των εγκληματικών δικτύων να αποκρύπτουν την ταυτότητα των δικαιούχων και την προέλευση των χρημάτων. Παράλληλα, η διαφθορά και η πολιτική αστάθεια σε ορισμένες χώρες ενισχύουν τη διείσδυση του οργανωμένου εγκλήματος και των τρομοκρατικών οργανώσεων στο χρηματοοικονομικό σύστημα.

Σε διεθνές επίπεδο, η Financial Action Task Force (FATF) έχει καθιερώσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο κανόνων για την πρόληψη και καταστολή των φαινομένων αυτών, το οποίο υιοθετείται από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τις εθνικές κυβερνήσεις. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το νομοθετικό πλαίσιο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Anti-Money Laundering/Counter Terrorist Financing – AML/CTF) έχει εξελιχθεί σημαντικά, με τις Οδηγίες 4η, 5η και 6η να ενισχύουν την εποπτεία, τη διαφάνεια και τη συνεργασία μεταξύ κρατών-μελών και αρχών επιβολής του νόμου.

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ανάλυση του φαινομένου του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, εξετάζοντας τόσο το θεσμικό και νομικό πλαίσιο όσο και τις σύγχρονες μορφές εκδήλωσής τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις τεχνολογικές προκλήσεις, όπως η χρήση κρυπτονομισμάτων, καθώς και στις οικονομικές δραστηριότητες υψηλού κινδύνου, όπως η αγορά ακινήτων και ο αθλητισμός. Μέσα από αυτήν την ανάλυση επιδιώκεται να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο η οικονομική διαφάνεια, η διεθνής συνεργασία, η ενίσχυση των μηχανισμών εποπτείας και η κατανόηση των μηχανισμών ξεπλύματος χρήματος μπορούν να λειτουργήσουν ως αποτελεσματικά εργαλεία για την προστασία της οικονομίας και της κοινωνίας από τις επιπτώσεις του οικονομικού εγκλήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ξέπλυμα χρήματος και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

1.1 Ο ορισμός του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Με τον όρο μαύρο χρήμα νοείται κάθε έσοδο που προκύπτει από παράνομες δραστηριότητες όπως ναρκωτικά, λαθρεμπόριο, εμπόριο όπλων κλπ. ή κάθε έσοδο που δεν δηλώνεται στην ετήσια δήλωση εισοδήματος του φορολογικά υπόχρεου, γεγονός που παραβαίνει τη φορολογική νομοθεσία. Κατά συνέπεια το μαύρο χρήμα διακρίνεται σε «καθαρό» όταν προκύπτει από νόμιμη δραστηριότητα και σε «βρώμικο» όταν προκύπτει από παράνομη δραστηριότητα.

Με τον όρο ξέπλυμα μαύρου χρήματος (money laundering) , αναφερόμαστε στην διαδικασία απόκρυψης ή συγκάλυψης της παράνομης προέλευσης των χρημάτων, ώστε να φαίνονται νόμιμα και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα στην οικονομία.

Αντίθετα, με τον όρο χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, αναφερόμαστε στη συγκέντρωση, διαχείριση ή διάθεση χρηματικών πόρων, με σκοπό να χρηματοδοτηθούν τρομοκρατικές πράξεις ή οργανώσεις. Τα χρήματα σε αυτή την περίπτωση, μπορεί να προέρχονται τόσο από παράνομες όσο και από νόμιμες πηγές (πχ. δωρεές, εμπορική δραστηριότητα, κρατική υποστήριξη). Το κρίσιμο στοιχείο είναι η χρήση των πόρων για τρομοκρατικούς σκοπούς.

1.2 Τα κύρια χαρακτηριστικά του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Εικόνα 1. Διαφορές μεταξύ Ξεπλύματος Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας

Διαφορές ως προς	Ξέπλυμα Χρήματος (Money Laundering)	Χρηματοδότηση Τρομοκρατίας (Terrorism Financing)
Κεφάλαια	Χρήση παράνομων κεφαλαίων για την εκτέλεση νόμιμων δραστηριοτήτων	Χρήση νόμιμων κεφαλαίων για την εκτέλεση παράνομων δραστηριοτήτων
Κίνητρο	Κέρδος	Ιδεολογίες
Έχνος Ελέγχου	Χρήση κυκλικών διαδικασιών, όπου το ξεπλυμένο χρήμα καταλήγει στους initiators	Χρήση γραμμικής διαδικασίας- οι τρομοκρατικές επιθέσεις συνήθως δεν έχουν σχέση με τον initiator
Χρήματα	Μεγάλα ποσά, που διακινούνται με structuring (πολλές μικρές καταθέσεις)	Μικρά ποσά που δεν διακινούνται με structuring
Δομή	Πολύπλοκες δομές πχ. μέσω shell companies (εταιρείες βιτρίνες), bearer shares (ανώνυμες μετοχές) και offshore secrecy heavens (φορολογικοί/τραπεζικοί παράδεισοι με μυστικότητα)	Δεν υπάρχουν πολύπλοκες δομές, συνήθως πρόκειται για άσχετα μέρη

Πηγή: SALVUS FUNDS

1.3 Οι συνέπειες του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Όσον αφορά το ξέπλυμα χρήματος, υπάρχουν τόσο οικονομικές, όσο και νομικές και κοινωνικές συνέπειες από την χρήση τέτοιων μεθόδων. Συγκεκριμένα, σε οικονομικό επίπεδο, διαστρεβλώνεται ο ανταγωνισμός, καθώς οι παράνομες επιχειρήσεις μπορούν να επιβιώσουν εκτοπίζοντας τις νόμιμες. Υπάρχει αστάθεια στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, λόγω εισροής του μαύρου χρήματος και απώλεια φορολογικών εσόδων για το κράτος. Σε ότι αφορά τις νομικές συνέπειες, υπάρχει κίνδυνος κυρώσεων και προστίμων για τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις που δεν τηρούν μέτρα συμμόρφωσης, καθώς και ποινικές διώξεις φυλάκισης για τα εμπλεκόμενα άτομα. Τέλος, ως προς τις

κοινωνικές συνέπειες, ενισχύεται το οργανωμένο έγκλημα και διαβρώνεται η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους θεσμούς.

Από την άλλη πλευρά, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, έχει άμεσες συνέπειες στην ασφάλεια, ενισχύοντας τις τρομοκρατικές οργανώσεις και διευκολύνοντας τις επιθέσεις με ανθρώπινα θύματα και καταστροφή υποδομών. Οι πολιτικές συνέπειες τέτοιων ενεργειών, είναι η αποσταθεροποίηση των κρατών ή περιοχών και η ενίσχυση ακραίων ιδεολογιών. Οι οικονομικές συνέπειες είναι η αύξηση του κόστους ασφάλειας και των αντιτρομοκρατικών μέτρων, ενώ οι τρομοκρατικές ενέργειες αποθαρρύνουν τις επενδύσεις σε περιοχές που πλήττονται από την τρομοκρατία. Τέλος οι κοινωνικές συνέπειες, είναι η δημιουργία φόβου και ανασφάλειας στους πολίτες και η ενίσχυση φαινομένων ξеноφοβίας και κοινωνικών εντάσεων.

1.4 Οι πολιτικές καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος

Οι πολιτικές καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος (Anti-Money Laundering – AML policies) αποτελούν ένα σύνολο θεσμικών, νομικών και κανονιστικών μέτρων που έχουν σχεδιαστεί για να προλαμβάνουν, εντοπίζουν και καταστέλλουν τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι βασικοί άξονες και μηχανισμοί αυτών των πολιτικών, σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

1. Διεθνές πλαίσιο

Η βάση του παγκόσμιου συστήματος AML στηρίζεται σε διεθνείς οργανισμούς και συμβάσεις:

- Financial Action Task Force (FATF): Δημιουργήθηκε το 1989 από τον ΟΟΣΑ και έχει καθιερώσει τις 40 Συστάσεις, που αποτελούν το διεθνές πρότυπο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (AML/CFT).
- Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ): Μέσω συμβάσεων όπως η Σύμβαση του Παλέρμο (2000) και η Σύμβαση του ΟΗΕ κατά της Διαφθοράς (UNCAC, 2003), καθορίζονται υποχρεώσεις κρατών για την ποινικοποίηση της νομιμοποίησης εσόδων.
- Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) και Παγκόσμια Τράπεζα: Υποστηρίζουν την εφαρμογή των διεθνών προτύπων και την τεχνική βοήθεια προς τα κράτη.

2. Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο ρυθμιστικό σύστημα που βασίζεται στις Οδηγίες για την Καταπολέμηση του Ξεπλύματος Χρήματος (AMLDs):

- 4η Οδηγία (ΕΕ) 2015/849: Ενίσχυσε την εποπτεία των τραπεζών και την υποχρέωση αναφοράς ύποπτων συναλλαγών.
- 5η Οδηγία (ΕΕ) 2018/843: Εισήγαγε την υποχρεωτική διαφάνεια των πραγματικών δικαιούχων (beneficial owners) και την εποπτεία των παρόχων υπηρεσιών κρυπτονομισμάτων.

- 6η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673: Επέκτεινε το πεδίο των εγκλημάτων νομιμοποίησης, όρισε την εταιρική ευθύνη και ενίσχυσε τη συνεργασία μεταξύ κρατών-μελών.

Πρόσφατα, η ΕΕ προχώρησε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων (AMLA), η οποία θα λειτουργεί ως κεντρικός εποπτικός οργανισμός για τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

3. Εθνικές πολιτικές και εποπτεία

Κάθε κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, έχει θεσπίσει εθνικό πλαίσιο για την εφαρμογή των διεθνών και ευρωπαϊκών οδηγιών.

Στην Ελλάδα, το βασικό νομικό πλαίσιο είναι ο Νόμος 4557/2018, ο οποίος ενσωματώνει την 4η και 5η Οδηγία AML. Οι αρμόδιες αρχές περιλαμβάνουν:

- Αρχή για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ανεξάρτητη Αρχή)
- Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ΕΛΤΕ, Εποπτικές Αρχές Πιστωτικών Ιδρυμάτων
- Οικονομική Αστυνομία και Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)

4. Κεντρικά εργαλεία και πρακτικές

Οι πολιτικές AML εφαρμόζονται μέσω συνδυασμού προληπτικών και κατασταλτικών μηχανισμών:

- KYC (Know Your Customer): Υποχρέωση ταυτοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας του πελάτη.
- CDD/EDD (Customer Due Diligence / Enhanced Due Diligence): Εκτίμηση κινδύνου και ενισχυμένοι έλεγχοι για πελάτες υψηλού ρίσκου (π.χ. πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα – PEPs).
- STR/SAR (Suspicious Transaction/Activity Reports): Αναφορές ύποπτων συναλλαγών προς την Αρχή.
- Παρακολούθηση συναλλαγών και risk-based approach: Συνεχής αξιολόγηση του κινδύνου ανά πελάτη ή προϊόν.

1.5 Το μοντέλο των τριών σταδίων

Το ξέπλυμα χρήματος διαφορετικά, μπορεί να οριστεί ως « η διαδικασία απόκρυψης ή συγκαλύψης της ύπαρξης, της πηγής, της κίνησης, του προορισμού ή της παράνομης χρήσης παράνομα προερχόμενης περιουσίας ή κεφαλαίων, ώστε να φαίνονται νόμιμα..»

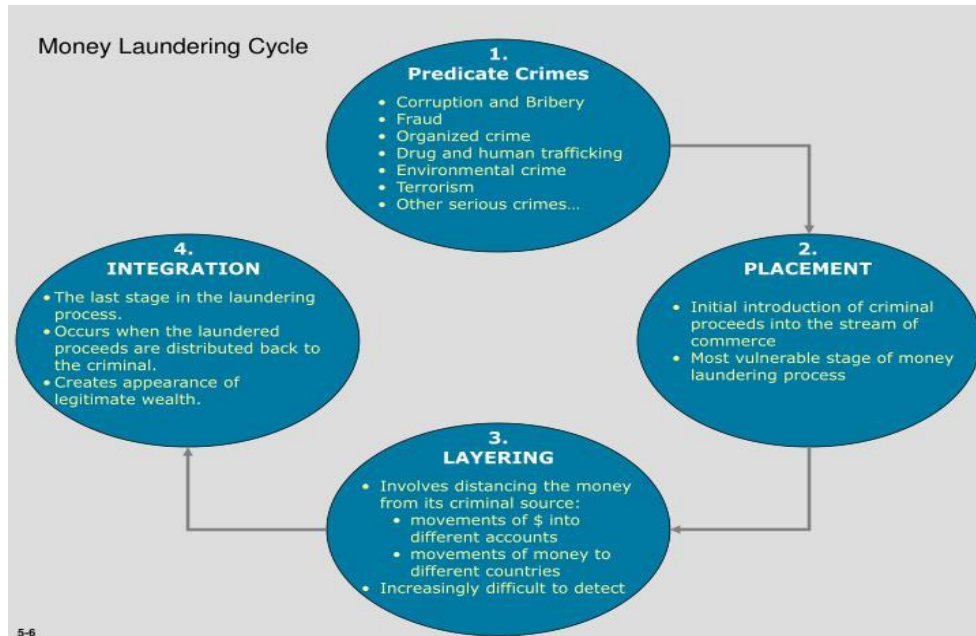
(Salvus Funds)

Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει τρία στάδια:

1. Την τοποθέτηση (placement) των κεφαλαίων στο χρηματοοικονομικό σύστημα

2. Τη διαστρωμάτωση (layering) των συναλλαγών για τη συγκάλυψη της πηγής, της ιδιοκτησίας και της τοποθεσίας των κεφαλαίων
3. Την ενσωμάτωση (integration) των κεφαλαίων με την μορφή περιουσιακών στοιχείων που φαίνονται νόμιμα

Εικόνα 2. Ο κύκλος του ξεπλύματος χρήματος

Πηγή: Money Laundering and Corruption (Levi,Dakolias,Greenberg,2006)

1.6 Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα

Ένα πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο (PEP-Politically Exposed Person) είναι ένα άτομο το οποίο έχει αναλάβει ή στο οποίο έχει ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτουργήμα (FATF,2013).

Σύμφωνα με την Οδηγία 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ως «πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα» νοούνται τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχουν ή είχαν ανατεθεί σημαντικά δημόσια λειτουργήματα, όπως:

- α) αρχηγοί κρατών, αρχηγοί κυβερνήσεων, υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί
- β) μέλη κοινοβουλίων ή παρόμοιων νομοθετικών σωμάτων
- γ) μέλη των διοικητικών οργάνων των πολιτικών κομμάτων
- δ) μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων ή άλλων δικαιοδοτικών οργάνων υψηλού επιπέδου των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων
- ε) μέλη ελεγκτικών συνεδρίων και διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών
- στ) πρέσβεις, επιτετραμμένοι και υψηλόβαθμοι αξιωματικοί των ενόπλων δυνάμεων

ζ) μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων

η) διευθυντές, αναπληρωτές διευθυντές και μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή πρόσωπα που κατέχουν ισοδύναμη θέση σε διεθνή οργανισμό

Κανένα από τα δημόσια λειτουργήματα που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως η) δεν αφορά πρόσωπα κατέχοντα ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις υπαλληλικής ιεραρχίας.

Στους «στενούς συγγενείς» περιλαμβάνονται:

α) ο/η σύζυγος, ή πρόσωπο εξομοιούμενο με σύζυγο, πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου

β) τα τέκνα και οι σύζυγοι τους, ή πρόσωπα εξομοιούμενα με σύζυγο, πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου

γ) οι γονείς πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου

Ως «στενοί συνεργάτες» νοούνται:

α) φυσικά πρόσωπα για τα οποία είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος ή ότι συνδέονται με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο

β) φυσικά πρόσωπα που είναι μόνοι πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος ή ότι συνδέονται με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο

Περιπτώσεις κατάχρησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τα PEPs είναι:

- Η χρήση εταιρικών οχημάτων (νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων) για την απόκρυψη του πραγματικού δικαιούχου
- Η χρήση εταιρικών οχημάτων χωρίς βάσιμο επαγγελματικό λόγο
- Χρήση μεσαζόντων όταν αυτό δεν συνάδει με τις συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές ή όταν φαίνεται να χρησιμοποιείται για την προστασία της ταυτότητας των Πολιτικά Εκτεθειμένων Προσώπων
- Χρήση μελών της οικογένειας ή στενών συνεργατών ως νόμιμου ιδιοκτήτη

Κόκκινες σημαίες και ενδείξεις σχετικά με το PEP και την συμπεριφορά του είναι:

- Χρήση εταιρικών οχημάτων (νομικών οντοτήτων και νομικών μορφωμάτων) για την απόκρυψη i) της ιδιοκτησίας ii) των εμπλεκόμενων βιομηχανιών ή iii) των χωρών
- Το PEP υποβάλλει ερωτήματα σχετικά με την πολιτική AML ή την πολιτική για τα PEP του ιδρύματος
- Το PEP φαίνεται γενικά άβολο να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την πηγή του πλούτου ή την πηγή κεφαλαίων του

- Οι πληροφορίες που παρέχονται από το PEP δεν συνάδουν με άλλες (δημόσια διαθέσιμες) πληροφορίες, όπως οι δηλώσεις περιουσιακών στοιχείων και οι δημοσιευμένοι επίσημοι μισθοί
- Το PEP αδυνατεί ή διστάζει να εξηγήσει τον λόγο άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας στη χώρα του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ή του DNFBP (Designated Non-Financial Business and Profession)
- Το PEP παρέχει ανακριβείς ή ελλιπείς πληροφορίες
- Το PEP επιδιώκει να κάνει χρήση των υπηρεσιών ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ή ενός DNFBP που κανονικά δεν θα εξυπηρετούσε ξένους πελάτες ή πελάτες υψηλής αξίας
- Τα κεφάλαια μεταφέρονται επανειλημμένα από και προς χώρες με τις οποίες τα PEP δεν φαίνεται να έχει δεσμούς
- Στο PEP έχει απαγορευτεί η είσοδος στη χώρα (άρνηση έκδοσης visa)
- Το PEP προέρχεται από χώρα που απαγορεύει ή περιορίζει σε ορισμένους πολίτες να διατηρούν λογαριασμούς ή να κατέχουν συγκεκριμένη περιουσία σε ξένη χώρα

(FATF,2013)

1.7 Πραγματικοί δικαιούχοι ιδιοκτήτες

Σύμφωνα με την Οδηγία 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως “πραγματικός δικαιούχος νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπα, τα οποία τελικά κατέχουν ή ελέγχουν τον πελάτη και/ ή το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα και περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) όσον αφορά τις εταιρείες:

i) το φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπα τα οποία τελικά έχουν στην κυριότητα τους ή ελέγχουν νομική οντότητα, έχοντας κυριότητα αμέσως ή έμμεσα σε επαρκές ποσοστό των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος της εν λόγω οντότητας, μεταξύ άλλων μέσω μετοχών στον κομιστή, ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα, εκτός από εισηγμένη εταιρεία σε ρυθμιζόμενη αγορά η οποία υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης κατά την ενωσιακή νομοθεσία ή υπόκειται σε ισοδύναμα διεθνή πρότυπα τα οποία εξασφαλίζουν επαρκή διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο.

Συμμετοχή 25 % συν μια μετοχή ή ιδιοκτησιακό δικαίωμα άνω του 25 % στον πελάτη που κατέχεται από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσης ιδιοκτησίας. Συμμετοχή 25 % συν μια μετοχή ή ιδιοκτησιακό δικαίωμα άνω του 25 % στον πελάτη που κατέχεται από εταιρεία, η οποία βρίσκεται υπό τον έλεγχο φυσικού προσώπου ή προσώπων ή από πολλές εταιρείες, οι οποίες βρίσκονται υπό τον έλεγχο του ίδιου φυσικού προσώπου ή προσώπων, αποτελεί ένδειξη έμμεσης ιδιοκτησίας. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να αποφασίζουν ότι ένα μικρότερο ποσοστό μπορεί να αποτελεί ένδειξη ιδιοκτησίας ή ελέγχου. Ο έλεγχος με

άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τα κριτήρια του άρθρου 22 παράγραφοι 1 ως 5 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,

ii) εάν, αφού εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και υπό τον όρο ότι δεν υπάρχουν βάσιμες υποψίες, δεν προσδιοριστεί πρόσωπο βάσει του σημείου i), ή εάν υπάρχει αμφιβολία ότι το ή τα πρόσωπα που προσδιορίστηκαν είναι ο ή οι πραγματικοί δικαιούχοι, το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ή θέσεις ανώτατων διοικητικών στελεχών· οι υπόχρεες οντότητες τηρούν αρχεία των δράσεων που αναλήφθηκαν προκειμένου να προσδιοριστεί ο πραγματικός δικαιούχος βάσει του σημείου i) και του παρόντος σημείου·

β) σε περίπτωση σχημάτων καταπιστευματικής διαχείρισης (trusts):

i) ο ιδρυτής

ii) ο ή οι καταπιστευματοδόχοι

iii) ο προστάτης ένα υπάρχει

iv) οι δικαιούχοι ή τα άτομα που αποτελούν δικαιούχους του νομικού μορφώματος ή της νομικής οντότητας δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον της οποίας έχει κυρίως συσταθεί ή λειτουργεί το νομικό μόρφωμα ή η νομική οντότητα

v) οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο ασκεί τον τελικό έλεγχο της εταιρείας καταπιστευματικής διαχείρισης μέσω άμεσης ή έμμεσης ιδιοκτησίας ή με άλλα μέσα

γ) στην περίπτωση νομικών οντοτήτων όπως τα ιδρύματα και νομικών μορφωμάτων παρεμφερών με τα καταπιστεύματα (trusts), συμπεριλαμβάνονται το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν αντίστοιχη ή ανάλογη θέση με τα πρόσωπα που αναφέρονται στο στοιχείο β)·”

(European Parliament and Council Directive 2015/849)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Το καθεστώς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελληνική Νομοθεσία

2.1 1^η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ

Η 1^η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ είναι το πρώτο νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 10 Ιουνίου 1991. **Σύμφωνα με αυτή**, στόχο είχε να εμποδιστεί η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η οδηγία εισήγαγε τρεις βασικές υποχρεώσεις για τα κράτη-μέλη και τα πιστωτικά ιδρύματα. Αυτές ήταν:

- 1) Η ταυτοποίηση του πελάτη (Know Your Customer-KYC) μέσω των ενδεδειγμένων αποδεικτικών εγγράφων κατά την σύναψη επιχειρηματικής σχέσης και ιδιαίτερα κατά το άνοιγμα καταθετικών λογαριασμών ή λογαριασμών ταμειευτηρίου ή κατά την παροχή υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων
- 2) Η τήρηση αρχείου με τις συναλλαγές και τα έγγραφα ταυτοπροσωπίας για διάστημα τουλάχιστον 5 ετών
- 3) Αναφορά ύποπτων συναλλαγών και υποχρέωση των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές, όταν εντοπίζουν συναλλαγές ύποπτες ή ασυνήθιστες

2.2 2^η Οδηγία 2001/97/ΕΕ

Η 2^η Οδηγία 2001/97/ΕΕ αποτελεί τροποποίηση της 1^{ης} Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ, η οποία υιοθετήθηκε στις 4^{ης} Δεκεμβρίου του 2001 μετά την τρομοκρατική επίθεση που έλαβε χώρα την 11^η Σεπτεμβρίου του 2001 στις ΗΠΑ. Η σημαντικότερη αλλαγή της 2^{ης} Οδηγίας ήταν η επέκταση των υπόχρεων οντοτήτων και των βασικών υποχρεώσεων αυτών, πέραν των τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Με βάση την 2^η Οδηγία αυτές οι κατηγορίες επαγγελματιών ήταν:

- Οι δικηγόροι, όταν “ο νομικός σύμβουλος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, εάν οι νομικές συμβουλές παρέχονται με σκοπό τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή εάν ο δικηγόρος γνωρίζει ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές προκειμένου να προβεί σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.” (European Parliament and Council Directive 2001/97/EC).
- Οι συμβολαιογράφοι και οι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί, όταν παρέχουν φορολογικές συμβουλές, όπου υπάρχει κίνδυνος να γίνει κατάχρηση των

υπηρεσιών τους για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (πχ. αγοραπωλησία ακινήτων ή επιχειρήσεων, διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων πελατών τους, άνοιγμα/διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών)

- Οι λογιστές, οι φοροτεχνικοί και οι ελεγκτές
- Οι κτηματομεσίτες
- Οι έμποροι πολύτιμων λίθων ή μετάλλων ή έργων τέχνης και εκπλειστηριαστές, όταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς και για ποσό τουλάχιστον 15000 ευρώ
- Καζίνο και τυχερά παίγνια (υποχρέωση ταυτοποίησης πελατών και αναφοράς ύποπτων συναλλαγών)

2.3 3^η Οδηγία 2005/60/EK

Η 3^η Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετήθηκε στις 26^η Οκτωβρίου του 2005 και σηματοδότησε την πρώτη φορά που η Ε.Ε. ενσωμάτωσε ρητά την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενσωματώνοντας παράλληλα τις 40 συστάσεις και τις 9 ειδικές συστάσεις της FATF (Financial Action Task Force). Επομένως, η 3^η Οδηγία είχε διττό σκοπό, πρώτον την πρόληψη και καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και δεύτερον την πρόληψη και καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, διασφαλίζοντας ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν θα χρησιμοποιείται για εγκληματικούς σκοπούς. Επιπλέον, με βάση την 3^η Οδηγία, διευρύνεται το φάσμα των υπόχρεων οντοτήτων που πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα AML/CFT (Anti money laundering/Countering Financial Terrorism) δηλαδή μέτρα καταπολέμησης του μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας σε:

- Δικηγόρους, συμβολαιογράφους, λογιστές, φοροτεχνικούς και ελεγκτές
- Κτηματομεσίτες
- Εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας (πχ. πολύτιμων μετάλλων, έργων τέχνης) όταν οι συναλλαγές με μετρητά ξεπερνάνε τις 15000 ευρώ
- Καζίνο και τυχερά παίγνια
- Πάροχοι υπηρεσιών καταπιστευμάτων και εταιρικών σχημάτων (trust and company service providers)

Τα υπόχρεα πρόσωπα θα πρέπει να εφαρμόζουν βάσει οδηγίας μέτρα δέουσας επιμέλειας (Customer Due Diligence) στον πελάτη στις εξής περιπτώσεις:

α) κατά την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης

β) για συναλλαγές μεγαλύτερες ή ίσες των 15000 ευρώ

γ) όταν υπάρχει υποψία ξεπλύματος ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

δ) όταν τα στοιχεία ταυτοποίησης που συγκεντρώθηκαν προηγουμένως δεν είναι ακριβή ή κατάλληλα

Επιπλέον τα υπόχρεα πρόσωπα θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας (Enhanced Due Diligence) στον πελάτη στις εξής περιπτώσεις:

α) Όταν γίνονται συναλλαγές χωρίς την φυσική παρουσία του πελάτη

β) Όταν πρόκειται για “διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με ιδρύματα-πελάτες από τρίτες χώρες” (European Parliament and Council Directive 2005/60/EC 2005)

γ) Όταν πρόκειται για επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs)

Η οδηγία αυτή, εισάγει επιπλέον την έννοια του πραγματικού δικαιούχου, όπου είναι το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία κατέχουν άμεσα ή έμμεσα ποσοστό ύψους 25% συν μια μετοχή της εταιρείας, με στόχο τον περιορισμό της χρήσης εταιριών-βιτρινών (shell companies).

2.4 4^η Οδηγία 2015/849/ΕΕ

Η 4^η Οδηγία υιοθετήθηκε στις 20 Μαΐου του 2015 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και η διαφορά του από την 3^η Οδηγία, ήταν:

- Η συμμόρφωση με τις συστάσεις της FATF του 2012
- Η ενίσχυση του πλαισίου κατά της καταπολέμησης του μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- Η υποχρέωση δημιουργίας εθνικών μητρώων για τους πραγματικούς δικαιούχους με πρόσβαση στις αρχές και τους ενδιαφερόμενους
- Ο σαφής ορισμός των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων και η επέκταση της εφαρμογής μέτρων αυξημένους δέουσας επιμέλειας σε εγχώρια PEPs.
- Σαφής αναφοράς σε τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου και υποχρέωση λήψης αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας
- Η ενδυνάμωση των FIUs (Financial Intelligence Units) και η βελτιωμένη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών σε Ε.Ε. μέσω της Πλατφόρμας Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών και η ανταλλαγή πληροφοριών σε διεθνές επίπεδο
- Αυστηρότερες διοικητικές κυρώσεις, υψηλά πρόστιμα, ανάκληση άδειας και δημοσιοποίηση παραβάσεων. Συγκεκριμένα, χρηματική κύρωση που ανέρχεται, κατ' ελάχιστον, στο διπλάσιο του ποσού του κέρδους που προήλθε από την παράβαση, εφόσον αυτό μπορεί να προσδιοριστεί, είτε σε κύρωση ύψους 1.000.000 EUR. Επιπρόσθετα μπορούν να προστεθούν σε αυτές τις κυρώσεις και οι εξής κυρώσεις για πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς:
 - I. Χρηματική κύρωση ύψους 5 000 000 EUR (για φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο) ή κύρωση ίση με το 10% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών (για νομικό πρόσωπο)

(European Parliament and Council Directive (EU) 2015/849)

2.5 5^η Οδηγία 2018/843/ΕΕ

Η 5^η Οδηγία, υιοθετήθηκε στις 30 Μαΐου του 2018 και υπήρξε ουσιαστικά μια τροποποίηση της 4^{ης} Οδηγίας (2015/849/ΕΕ) με στόχο να ενισχυθεί το AML/CFT πλαίσιο μετά τα Panama Papers¹ που δημοσιεύθηκαν και τα αυξημένα ρίσκα που έφεραν νέες τεχνολογίες, όπως τα ψηφιακά νομίσματα.

Πιο συγκεκριμένα: σε ότι αφορά τα μητρώα, γίνονται δημόσια προσβάσιμα για νομικά πρόσωπα και ευρύτερα προσβάσιμα για καταπιστεύματα (trusts). Επιπρόσθετα, επεκτείνεται ο έλεγχος στις συναλλαγές με προπληρωμένες κάρτες και εικονικά νομίσματα και στα πρόσωπα που τις διενεργούν, ενώ εντατικοποιούνται κιόλας οι έλεγχοι σε συναλλαγές από και προς τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου.

(European Parliament and Council Directive (EU) 2018/843)

2.6 6^η Οδηγία 2018/1673/ΕΕ

Η 6η Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου. Ο βασικός της στόχος είναι η εναρμόνιση των ποινικών διατάξεων στα κράτη-μέλη, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και ομοιόμορφη δίωξη του εγκλήματος του ξεπλύματος χρήματος σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Οδηγία επεκτείνει τον ορισμό του αδικήματος, περιλαμβάνοντας πράξεις όπως η απόκρυψη, η μετατροπή και η κατοχή περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, ενώ θεσπίζει και ποινική ευθύνη για τα νομικά πρόσωπα. Παράλληλα, καθορίζει ελάχιστη μέγιστη ποινή φυλάκισης τεσσάρων ετών και προωθεί τη διασυννοριακή συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών φορέων των κρατών-μελών. Με την υιοθέτησή της, η Οδηγία ενισχύει το ευρωπαϊκό πλαίσιο κατά του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, δίνοντας έμφαση στην ποινικοποίηση της αυτονομιμοποίησης και στην αυστηρότερη αντιμετώπιση των εγκληματικών δικτύων.

(European Parliament and Council of the European Union, 2018)

2.7 Νόμος 4557/2018

Ο νόμος 4557/2018 θέτει το εθνικό πλαίσιο κατά της καταπολέμησης του μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς ενσωματώνει την 4^η Οδηγία 2015/849/ΕΕ. Στόχος είναι η πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα ο νόμος αναφέρεται στους υπόχρεους φορείς οι οποίοι πρέπει συμμορφώνονται με την νομοθεσία που είναι:

- Πιστωτικά ιδρύματα
- Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί

¹ Τα Panama Papers ήταν μια από τις μεγαλύτερες διαρροές εγγράφων που αποκάλυψαν τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται offshore εταιρείες για να αποκρύπτονται περιουσιακά στοιχεία και να αποφεύγεται η φορολόγηση

- Ορκωτοί Ελεγκτές-Λογιστές
- Εξωτερικοί Λογιστές-Φοροτεχνικοί
- Συμβολαιογράφοι και δικηγόροι (όταν συμμετέχουν στην αγοραπωλησία ακινήτων ή επιχειρήσεων, στη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, στο άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών κλπ.)
- Τα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες ή εμπιστεύματα (trusts)
- Οι μεσίτες ακινήτων για συναλλαγές των οποίων η αξία ανέρχεται σε τουλάχιστον 10.000 ευρώ
- Οι επιχειρήσεις καζίνο
- Οι έμποροι και οι εκπλειστηριαστές αγαθών μεγάλης αξίας

Επιπλέον αναφορά γίνεται στα αδικήματα

2.8 Νόμος 4734/2020

Ο νόμος 4734/2020 ενισχύει το ελληνικό νομικό πλαίσιο για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος (AML) και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (CFT), με βασικούς στόχους:

- Την ενίσχυση της διαφάνειας των εταιρικών και τραπεζικών συναλλαγών μέσω της δημιουργίας Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων
- Την εποπτεία και ρύθμιση παρόχων υπηρεσιών κρυπτονομισμάτων και ηλεκτρονικού χρήματος, οι οποίοι πλέον υπάγονται στις υποχρεώσεις AML
- Ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου σε σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs) και διασυνοριακές αλλαγές
- Προώθηση συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων Αρχών (Τράπεζα της Ελλάδος, ΑΑΔΕ, Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας κλπ.) και ανταλλαγής πληροφοριών σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- Εναρμόνιση του ελληνικού πλαισίου με τα διεθνή πρότυπα της FATF και τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

(Taxheaven,2020)

2.9 Νόμος 4816/2021

Ο Νόμος 4816/2021 αποτελεί την ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1673, γνωστής ως 6ης Οδηγίας για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες μέσω του Ποινικού Δικαίου. Ο νόμος αυτός τροποποιεί τον Ν. 4557/2018 και εισάγει σαφέστερο ορισμό του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων, καθιστώντας το αυτοτελές ποινικό αδίκημα, ακόμη και αν δεν έχει προηγηθεί καταδίκη για το βασικό έγκλημα. Επιπλέον, επεκτείνει την ποινική ευθύνη και σε νομικά πρόσωπα, προβλέποντας αυστηρότερες κυρώσεις, όπως χρηματικά πρόστιμα, αποκλεισμό από δημόσιους διαγωνισμούς και λύση της εταιρείας. Ενισχύεται επίσης η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ αρχών, ενώ προβλέπονται μηχανισμοί ταχείας δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων

που συνδέονται με εγκληματικές δραστηριότητες. Ο Ν. 4816/2021, με τον εκσυγχρονισμό αυτό, εναρμονίζει το ελληνικό πλαίσιο με τις διεθνείς συστάσεις της FATF και ενισχύει ουσιαστικά την ποινική διάσταση του συστήματος AML/CFT στη χώρα.

(Taxheaven,2021)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Τυπολογίες και red flags

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τυπολογίες για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Κάθε τυπολογία περιγράφει αναλυτικά τον τρόπο τέλεσης των αδικημάτων καθώς και τους τρόπους που τα εγκληματικά δίκτυα χρησιμοποιούν χρηματικά ποσά που προήλθαν από εγκληματική δραστηριότητα. Επιπλέον, σε κάθε τυπολογία, περιλαμβάνονται και δείκτες κινδύνου (red flags) που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προειδοποιητικά σημάδια για την εύρεση ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και νέων εγκληματικών δικτύων.

3.1 Λαθρεμπόριο καυσίμων και ξέπλυμα χρήματος

Οι δράστες, λειτουργώντας ως αφανείς πραγματικοί δικαιούχοι, συστήνουν ένα δίκτυο προσώπων-βιτρινών (front men), μέσω των οποίων αποκτούν έλεγχο σε πρατήρια καυσίμων, με στόχο τον έλεγχο των εσόδων και την αποφυγή εντοπισμού από τις αρμόδιες αρχές. Υπό την καθοδήγηση των δραστών, τα πρατήρια υλοποιούν, ένα οργανωμένο πλέγμα παράνομων ενεργειών, μεταξύ των οποίων:

- 1) Φοροδιαφυγή
 - Με την υποβολή ανακριβών δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος
 - Έκπτωση ανύπαρκτων δαπανών μέσω εικονικών τιμολογίων, ώστε να μειώνονται τεχνητά τα καθαρά κέρδη και συνεπώς ο αναλογούν φόρος
- 2) Αδήλωτες πωλήσεις καυσίμων
 - Συστηματική διάθεση ποσοτήτων καυσίμων πέραν των νόμιμα δηλωμένων αγορών , με σκοπό την απόκρυψη εσόδων και τη δημιουργία μαύρου χρήματος
- 3) Νοθεία καυσίμων
 - Επαναλαμβανόμενη πώληση νοθευμένων καυσίμων, πρακτική που αφενός παραπλανά τους καταναλωτές και αφετέρου δημιουργεί παράνομα υπερκέρδη
- 4) Παρέμβαση στο σύστημα ελέγχου εισροών-εκροών
 - Μη εξουσιοδοτημένη αλλοίωση του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος που παρακολουθεί τις κινήσεις καυσίμων, ώστε να αποκρύπτονται οι πραγματικές ποσότητες και να καθίσταται δυσχερής ο έλεγχος από τις φορολογικές και αστυνομικές αρχές

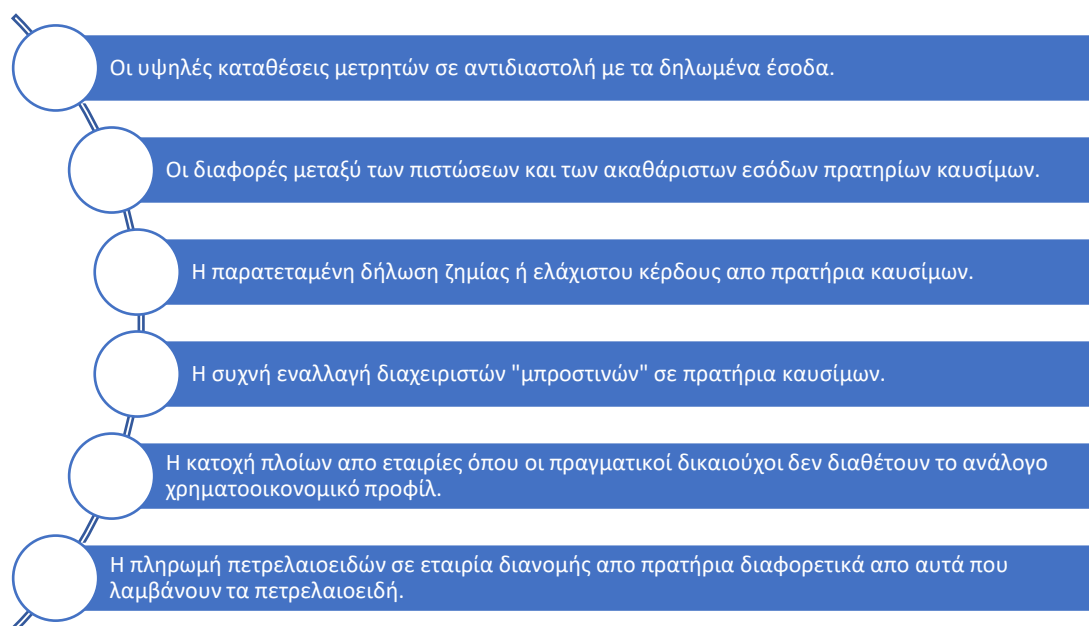
Έπειτα, οι εμπλεκόμενες εταιρείες, διακινούν τα κεφάλαια μεταξύ τους, χωρίς να υφίστανται παραστατικά που να αιτιολογούν τις συναλλαγές αυτές. Η πρακτική αυτή αποτελεί τυπική ένδειξη διαστρωμάτωσης καθώς τα κεφάλαια κινούνται κυκλικά με σκοπό την δημιουργία πολυπλοκότητας και την αποσύνδεση τους από την εγκληματική προέλευση.

Επιπλέον, άλλο χαρακτηριστικό αυτής της τακτικής είναι οι υψηλές καταθέσεις μετρητών, και αντίστοιχα, μετά τις συνεχείς κινήσεις, οι υψηλές αναλήψεις μετρητών. Η συνεχής κίνηση και ανάμειξη βρώμικων και νόμιμων κεφαλαίων μεταξύ των εταιρειών, έχει ως απώτερο σκοπό την απόκρυψη της πραγματικής προέλευσης τους.

Τα κέρδη από την εγκληματική δραστηριότητα, επενδύονται στη συνέχεια σε περιουσιακά στοιχεία, όπως ακίνητα και μέσα αναψυχής. Το στάδιο αυτό αποτελεί την ενσωμάτωση (integration), όπου τα καθαρισμένα κεφάλαια επανεισάγονται στην οικονομία υπό τη μορφή νόμιμων επενδύσεων.

Κόκκινες σημαίες/Red Flags

Εικόνα 3. Red Flags για λαθρεμπόριο καυσίμων

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

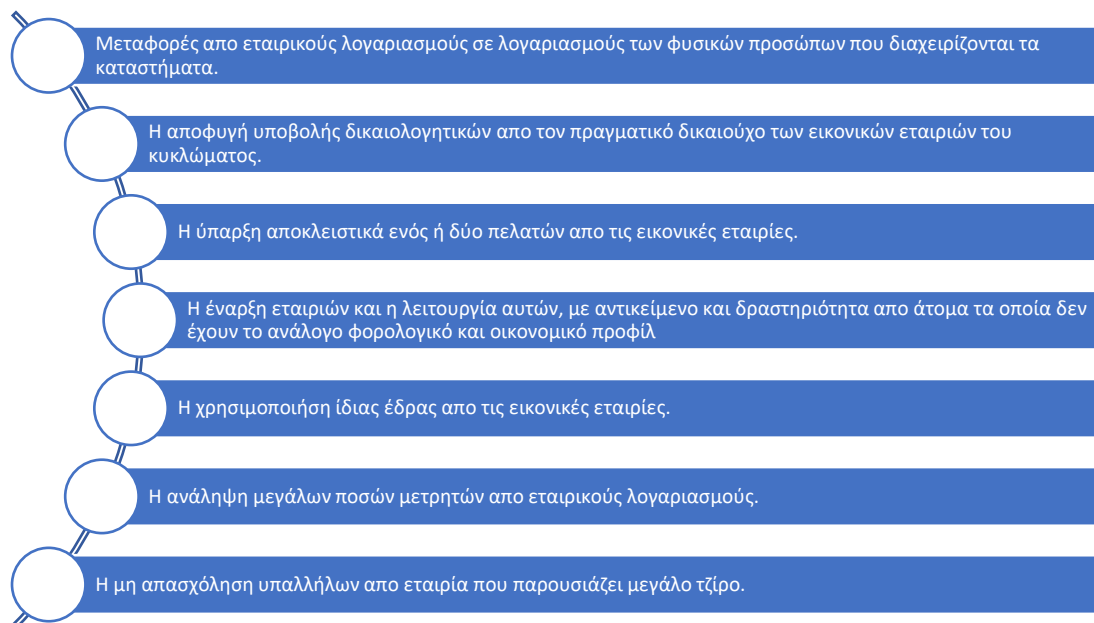
3.2 Υπόθεση Carousel

Η απάτη τύπου carousel βασίζεται στην απαλλαγή από τον Φ.Π.Α. στις ενδοκοινοτικές παραδόσεις και στη δυνατότητα επιστροφής Φ.Π.Α από τις φορολογικές αρχές. Οι δράστες εκμεταλλεύονται τη διαφορά αυτή για να εισπράξουν Φ.Π.Α που ουδέποτε αποδίδουν. Η απάτη τύπου carousel, συχνά πραγματοποιείται με εικονικές εταιρίες, οι οποίες συστήνονται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση της απάτης. Οι εικονικές εταιρίες λειτουργούν ως εξαφανισμένοι έμποροι, δηλαδή αποκτούν αγαθά χωρίς Φ.Π.Α., τα μεταπωλούν με Φ.Π.Α. που ουδέποτε αποδίδουν και στη συνέχεια εξαφανίζονται. Μέσω της απάτης carousel, οι εμπλεκόμενες εταιρίες επιτυγχάνουν να ισοσκελίσουν τον Φ.Π.Α. που προέρχεται από τις πωλήσεις, παρουσιάζοντας στις εκάστοτε περιοδικές δηλώσεις ίσα ποσά Φ.Π.Α. εκροών και εισροών, με αποτέλεσμα μηδαμινή ή ελάχιστη φορολογική υποχρέωση. Τα εμπορεύματα που κυρίως διακινούνται στα carousel είναι κινητά τηλέφωνα, κονσόλες παιχνιδιών, αυτοκίνητα πολυτελείας, εμπόριο ρύπων, ποτά, πολύτιμα μέταλλα ή ηλεκτρικό ρεύμα. Οι ευνοούμενοι του κυκλώματος είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι των εδραιωμένων εταιριών του κυκλώματος και οι αποκλειστικοί ωφελούμενοι της εγκληματικής

δραστηριότητας. Τα παράνομα έσοδα αποδίδονται σε αυτούς με τη μορφή μερισμάτων ή εταιρικών κερδών, τα οποία εμφανίζονται ως νόμιμο προϊόν της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η νομιμοποίηση του εγκληματικού προϊόντος μέσω θεσμικά αποδεκτών εταιρικών διαδικασιών. Τα αποτελέσματα είναι άμεση ζημία για το Ελληνικό Δημόσιο λόγω της απώλειας εσόδων από τον Φ.Π.Α., δημιουργία αθέμιτου ανταγωνισμού και στρέβλωση της αγοράς.

Κόκκινες σημαίες/ Red Flags

Εικόνα 4. Κόκκινες σημαίες για υπόθεση Carousel

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.3 Δίκτυο εισαγωγικών εταιριών και εταιριών εμπορίου

Σε παραλλαγή της προαναφερόμενης μεθόδου διασυννοριακής απάτης ΦΠΑ, οι δράστες, ως διαχειριστές και πραγματικοί δικαιούχοι εταιρείας που δραστηριοποιείται στον κλάδο της εμπορίας συσκευών κινητής τηλεφωνίας, έχουν δημιουργήσει ένα δίκτυο εισαγωγικών «εικονικών» εταιριών (shell companies), οι οποίες αποτελούν και τους μοναδικούς προμηθευτές της βασικής εταιρείας.

Οι εισαγωγικές αυτές εταιρείες έχουν ως πραγματικό σκοπό την εισαγωγή προϊόντων και την πώλησή τους αποκλειστικά προς τη βασική εταιρεία, με πλήρη αποφυγή απόδοσης των αναλογούντων φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων προς το Δημόσιο.

Με τον τρόπο αυτό, οι δράστες επιτυγχάνουν η βασική εταιρεία να παραλαμβάνει από τις εισαγωγικές/προμηθεύτριες εταιρείες προϊόντα που δεν έχουν επιβαρυνθεί με φόρους και έξοδα, γεγονός που της επιτρέπει να τα διαθέτει στην αγορά σε χαμηλότερες τιμές, αποκτώντας παράνομο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι άλλων επιχειρήσεων με ομοειδή δραστηριότητα και διαταράσσοντας την ομαλή και υγιή λειτουργία της αγοράς.

Σε περίπτωση εντοπισμού των εισαγωγικών/προμηθευτριών εταιριών από τις αρμόδιες Αρχές και παύσης της λειτουργίας τους, το εγκληματικό δίκτυο αναπληρώνει άμεσα την απώλεια δημιουργώντας νέες εικονικές εταιρείες. Επιπλέον, μεταξύ των εικονικών εταιριών και της βασικής εταιρείας ενδέχεται να παρεμβάλλονται και άλλες εικονικές εταιρείες, με σκοπό την περαιτέρω θωράκιση της βασικής εταιρείας και την αποφυγή εντοπισμού της σε περίπτωση ελέγχου από τις Αρχές.

Η ζημία που προκαλείται από την ανωτέρω εγκληματική δραστηριότητα είναι διπλή:

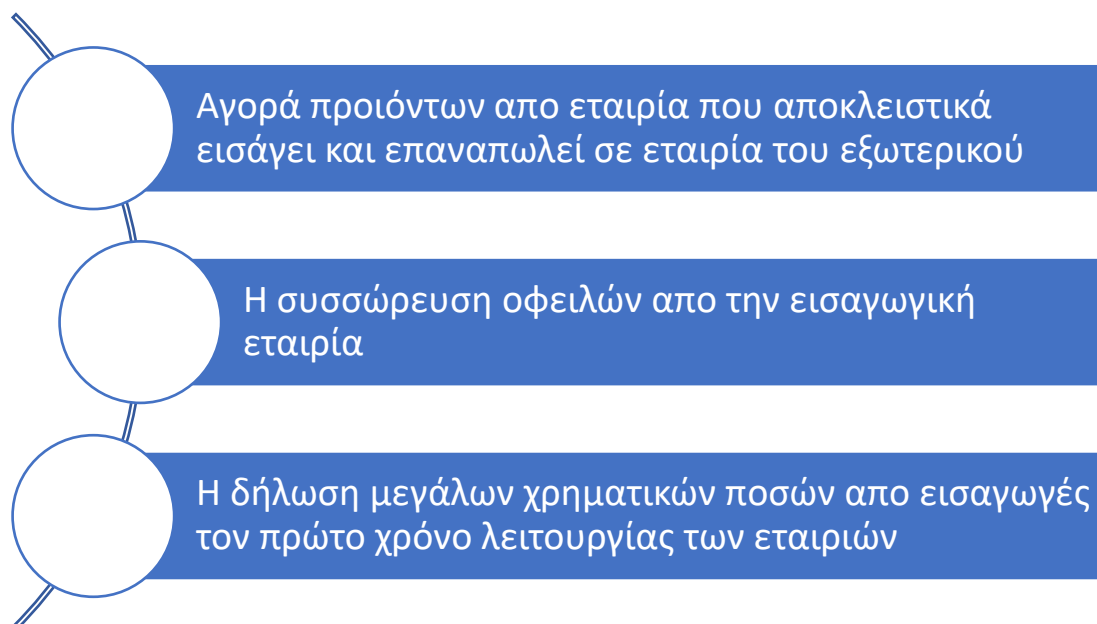
- α) η συσσώρευση οφειλών εκατομμυρίων ευρώ προς το Δημόσιο από εταιρείες με «εξαφανισμένους» εμπορους/διαχειριστές, και
- β) η στρέβλωση της αγοράς λόγω του αθέμιτου ανταγωνισμού που προκύπτει από τη διάθεση υποτιμολογημένων προϊόντων.

Πέραν των ωφελημάτων της προηγούμενης μεθοδολογίας, οι εμπλεκόμενοι, στην παρούσα περίπτωση, εισπράττουν τα ποσά από την εγκληματική δραστηριότητα ως εμφανή εταιρικά κέρδη, τα οποία σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν σημαντικά χαμηλότερα. Στη συνέχεια, χρησιμοποιούν άμεσα τα ποσά αυτά:

- α) για την αγορά ακινήτων, τα οποία στη συνέχεια μεταβιβάζουν είτε σε εταιρείες διαχείρισης ακινήτων είτε σε συγγενικά τους πρόσωπα, και
- β) για την τοποθέτηση ή/και αύξηση μετοχικού κεφαλαίου σε εταιρείες διαχείρισης ακινήτων, με απώτερο σκοπό την αγορά πρόσθετων ακινήτων.

Κόκκινες Σημαίες/Red flags

Εικόνα 5. Κόκκινες σημαίες για δίκτυο εισαγωγικών εταιρειών

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.4 Stand alone Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

Άλλη περίπτωση νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, είναι η περίπτωση όπου συγγενής ενός ατόμου που έχει διαπράξει βασικό αδίκημα σε άλλη χώρα, με εγκληματικό προϊόν εκατομμυρίων ευρώ μεταφέρουν στην Ελλάδα χρήματα, για τα οποία υπάρχουν σοβαρές υποψίες ότι έχουν σχέση με το εγκληματικό προϊόν το οποίο προαναφέρθηκε. Κατά συνέπεια, είναι φανερό ότι στην Ελλάδα συντελέστηκε μόνο το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες με τους συγγενείς του εγκληματία να είναι οι κύριοι δράστες.

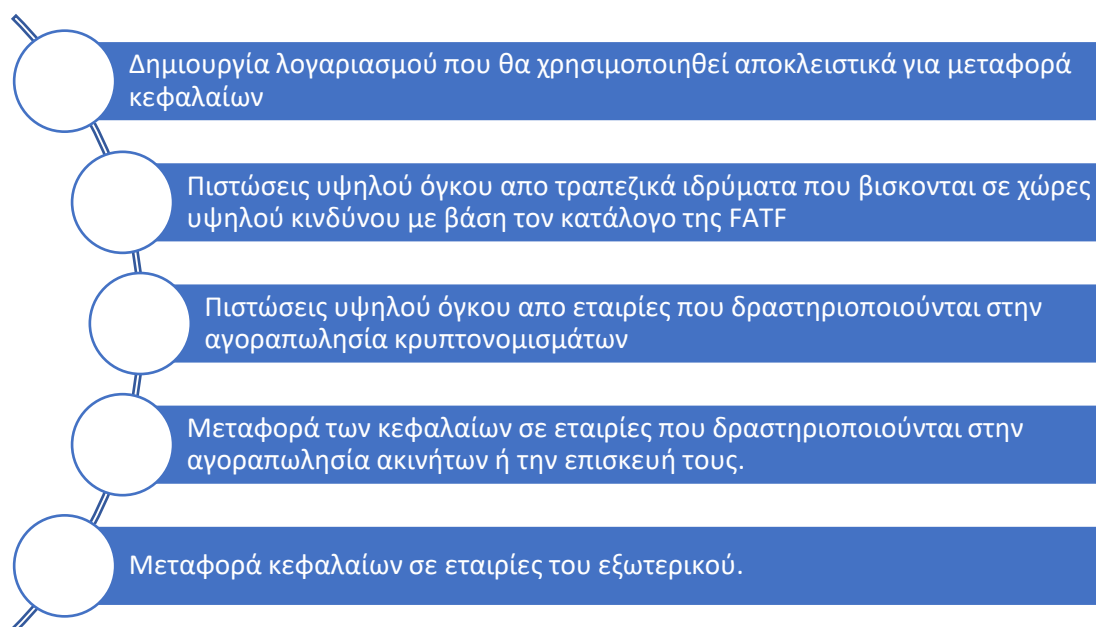
Η μεταφορά των κεφαλαίων (που πιστεύεται ότι σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες) από τραπεζικούς λογαριασμούς συγγενών σε μικρό χρονικό διάστημα, είναι πιθανό να προέρχονται από χώρες αυξημένου κινδύνου για ξέπλυμα χρήματος ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως ορίζει η FATF ή διαφορετικά να προέρχονται από εταιρίες αγοραπωλησίας κρυπτονομισμάτων (με χρήση blockchain). Έπειτα, τα χρήματα μεταφέρονται σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην

εκμετάλλευση ακινήτων και χρησιμοποιούνται για την αγορά ή επισκευή ακινήτων μεγάλης αξίας ή διαφορετικά σε ξένες εταιρείες με έδρα κάποια άλλη χώρα.

Ως διαχειριστής στις εταιρείες ακινήτων, έχει τοποθετηθεί ως “μπροστινός”, ένα άτομο που δεν εμφανίζει κάποια σχέση με τους συγγενείς (που κάνουν την μεταφορά των χρημάτων) έτσι ώστε να αποκρυφθεί η ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου.

Κόκκινες σημαίες/Red Flags

Εικόνα 6. Κόκκινες σημαίες για Stand Alone Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

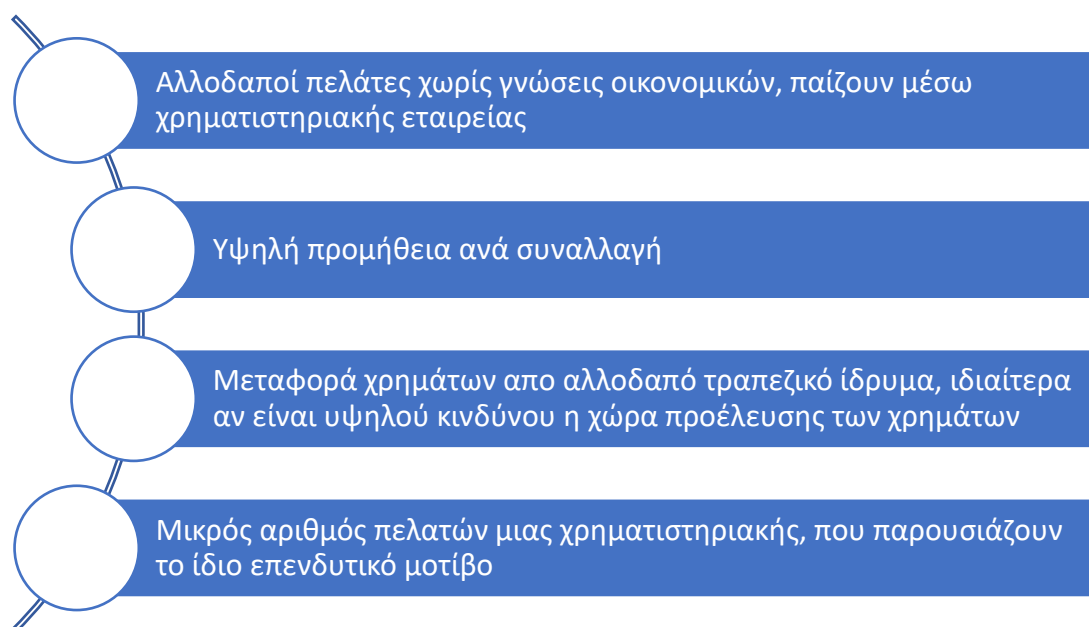
Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.5 Χρηματιστηριακή εταιρία

Οι δράστες μεταφέρουν τα κεφάλαια τους που πιθανώς προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, σε λογαριασμούς χρηματιστηριακών εταιρειών, προκειμένου να επενδύσουν σε παράγωγα προϊόντα ή σε άλλα χρηματοοικονομικά παράγωγα όπως είναι τα CFDs (συμβόλαια επί της διαφοράς). Οι πελάτες της χρηματιστηριακής εταιρείας, στη συνέχεια πραγματοποιούν πολυάριθμες συναλλαγές σε CFDs για τις οποίες πληρώνουν υπέρογκες προμήθειες στη χρηματιστηριακή. Οι χρεώσεις από τις προμήθειες μεταφέρονται συνήθως σε εξωχώρια εταιρία, ενώ μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος διαβίβασης εντολών, πραγματοποιούνται κανονικά οι συναλλαγές σε CFDs. Το αρχικό κεφάλαιο των πελατών της χρηματιστηριακής, σταδιακά μειώνεται και στο τέλος χάνουν σχεδόν το σύνολο των κεφαλαίων τους. Είναι φανερό σε αυτή την περίπτωση, ότι οι πελάτες είναι πρόθυμοι να πληρώσουν υψηλότερη προμήθεια, προκειμένου να ξεπλύνουν τα χρήματά τους και να μην κινήσουν υποψίες για την πηγή των κεφαλαίων τους.

Κόκκινες σημαίες/ Red Flags

Εικόνα 7. Κόκκινες σημαίες για απάτη με χρηματιστηριακή εταιρία

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.6 Απάτη, τυχερά παίγνια και ξέπλυμα χρήματος

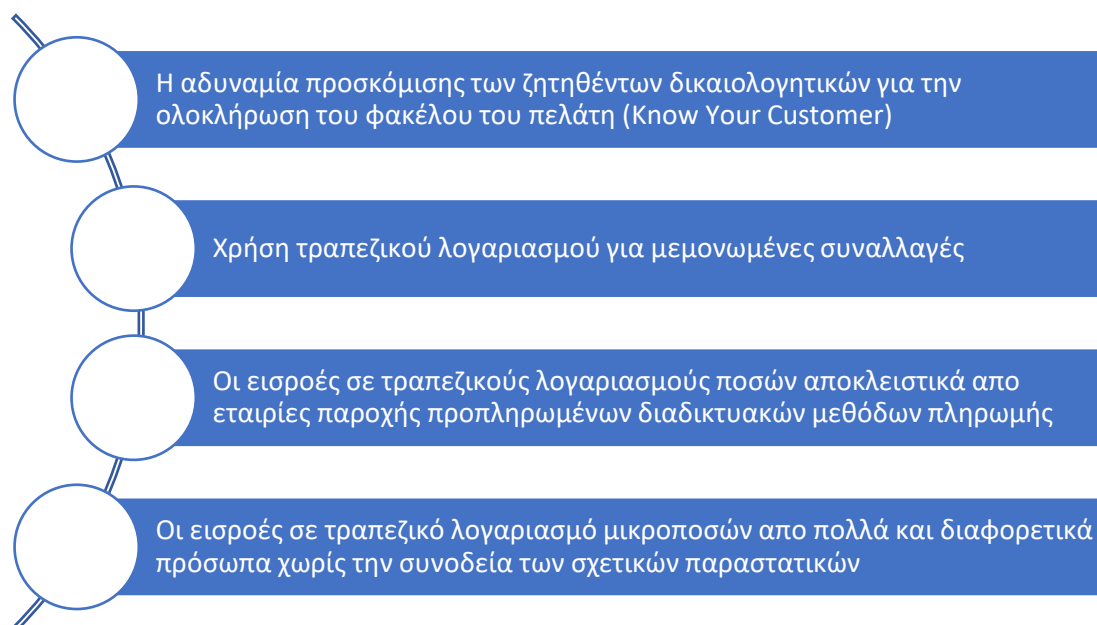
Οι δράστες κατασκεύασαν μεγάλο αριθμό πλαστών ταυτοτήτων, παραποιώντας ή/και αντιγράφοντας υπαρκτές ταυτότητες οι οποίες περιήλθαν στην κατοχή τους μέσω της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Στη συνέχεια, οι πλαστές αυτές ταυτότητες χρησιμοποιήθηκαν για το άνοιγμα λογαριασμών σε fintech/neobank, σε διαδικτυακές εταιρείες παροχής τυχερών παιγνίων, καθώς και σε εταιρείες παροχής προπληρωμένων διαδικτυακών μεθόδων πληρωμής.

Ο σκοπός του ανοίγματος και της χρήσης των συγκεκριμένων λογαριασμών ήταν η εισαγωγή στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η απόκρυψη, η κατάτμηση και η μεταφορά χρηματικών ποσών που προέρχονταν από εγκληματικές δραστηριότητες, με τελικό στόχο τη συγκέντρωσή τους σε δύο λογαριασμούς, από τους οποίους είτε αναλήφθηκαν σε μετρητά είτε χρησιμοποιήθηκαν για αγορές με κάρτα.

Πιο συγκεκριμένα, οι δράστες με τη χρήση προπληρωμένων καρτών, τοποθέτησαν μεγάλο μέρος των χρημάτων στο σύστημα, τα οποία έπειτα μεταφέρθηκαν σε λογαριασμούς στοιχηματικών εταιριών και κατόπιν, τα μεταφέρθηκαν σε τραπεζικούς λογαριασμούς σε neobank, από τους οποίους έκαναν την ανάληψη.

Κόκκινες σημαίες/Red Flags

Εικόνα 8. **Κόκκινες σημαίες για απάτη σε τυχερά παίγνια**

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.7 Εξαπάτηση καταναλωτών από πώληση προϊόντων σε δελεαστικές τιμές

Οι δράστες, εντασσόμενοι σε δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα, προέβησαν στην εξαπάτηση πλήθους καταναλωτών, επαγγελματιών αλλά και τραπεζικών ιδρυμάτων, με σκοπό την αποκόμιση παράνομου περιουσιακού οφέλους. Συγκεκριμένα:

Ίδρυσαν και λειτούργησαν εικονικά ηλεκτρονικά καταστήματα, στα οποία προέβαλαν προς πώληση πλήθος προϊόντων σε ιδιαιτέρως δελεαστικές τιμές, δημιουργώντας την ψευδή εντύπωση ότι επρόκειτο για νόμιμες και αξιόπιστες επιχειρήσεις.

Παρουσίαζαν ψευδώς ότι θα παραδώσουν τα προϊόντα στους ενδιαφερόμενους αγοραστές, πείθοντάς τους να προκαταβάλουν το συμφωνηθέν τίμημα σε τραπεζικούς λογαριασμούς που οι ίδιοι έλεγχαν.

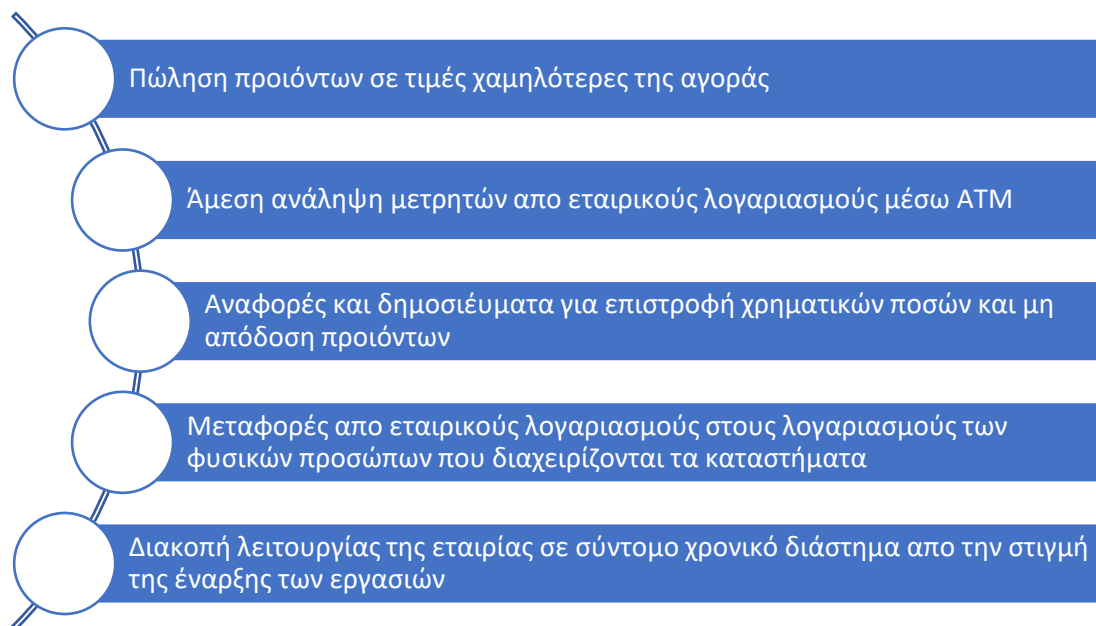
Στην πραγματικότητα, είχαν εξ αρχής αποφασίσει να μην αποστείλουν κανένα προϊόν, και μετά την είσπραξη των χρημάτων, καρπώνονταν τα ποσά αυτά.

Στη συνέχεια, διακινούσαν τα παράνομα έσοδα μέσω του χρηματοπιστωτικού τομέα, προκειμένου να αποκρύψουν την παράνομη προέλευσή τους και να τους προσδώσουν νομιμοφανή χαρακτήρα (νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα).

Τα περιστατικά απάτης διεξάγονταν σε διαδοχικές φάσεις: όταν η δράση της πρώτης επιχείρησης γινόταν αντιληπτή και καταγγελλόταν, οι δράστες την εγκατέλειπαν και ίδρυσαν νέα επιχείρηση-«διάδοχο», συνεχίζοντας απρόσκοπτα την εγκληματική τους δραστηριότητα.

Κόκκινες σημαίες/Red Flags

Εικόνα 9. Κόκκινες σημαίες για εξαπάτηση καταναλωτών

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.8 Δελτία τυχερών παιγνίων

Πρόκειται για συνεργασία δραστών και πρακτόρων καταστημάτων τυχερών παιγνίων, με σκοπό τη νομιμοποίηση χρηματικών ποσών που προέρχονται κυρίως από εγκληματικές δραστηριότητες (ιδίως φοροδιαφυγή). Η μεθοδολογία αναπτύσσεται ως εξής:

- 1) Εντοπισμός και συμφωνία με πράκτορες
 - Δράστες που επιθυμούν να νομιμοποιήσουν παράνομα έσοδα συνάπτουν συμφωνία με πράκτορες τυχερών παιγνίων
 - Οι πράκτορες αυτοί κατέχουν δελτία που έχουν ήδη κερδίσει και έχουν ήδη καταβάλει τα αντίστοιχα ποσά στους πραγματικούς παίκτες
- 2) Παράδοση κερδισμένων δελτίων στους δράστες
 - Οι πράκτορες παραδίδουν στους δράστες τα δελτία μαζί με τις αποδείξεις πληρωμής, παρότι οι δράστες δεν τα έπαιξαν ποτέ και δεν κέρδισαν
- 3) Κατάθεση των ποσών στις τράπεζες
 - Οι δράστες, χρησιμοποιώντας τις αποδείξεις πληρωμής των πρακτόρων, καταθέτουν τα ποσά των υποτιθέμενων κερδών σε τραπεζικούς τους λογαριασμούς, ώστε να εμφανιστούν ως νόμιμα κέρδη από τυχερά παίγνια

- 4) Απόδοση της αξίας των δελτίων στους πράκτορες
- Επειδή οι πράκτορες έχουν ήδη πληρώσει τους πραγματικούς νικητές, οι δράστες τους επιστρέφουν ισόποσα τα ποσά (είτε με τραπεζικές μεταφορές είτε με μετρητά), διατηρώντας οι ίδιοι πλέον την τραπεζική εμφάνιση των χρημάτων ως νόμιμων κερδών.

3.9 Κατάχρηση του κανόνα De Minimis

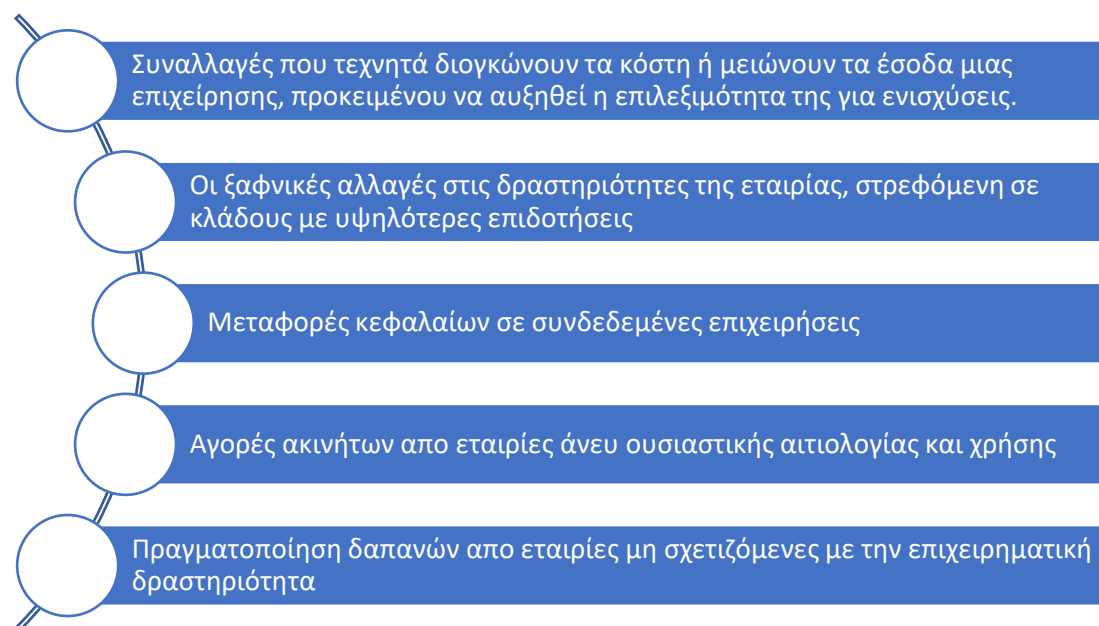
Για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας του ανταγωνισμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφαρμόζεται πολιτική ελέγχου των ενισχύσεων που δύναται να λάβει μια επιχείρηση. Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, οι συνολικές ενισχύσεις που μπορεί να λάβει μια επιχείρηση, εντός χρονικού διαστήματος τριών ετών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των 300.000 ευρώ. Ο κανόνας de minimis διέπει, μεταξύ άλλων, και τα επενδυτικά προγράμματα ΕΣΠΑ στην Ελλάδα. Η ισχύς του συγκεκριμένου ορίου είναι ανεξάρτητη από τη μορφή της ενίσχυσης, τον σκοπό αυτής, ή το εάν η χρηματοδότηση προέρχεται αποκλειστικά από το οικείο κράτος-μέλος ή και σε συνδυασμό με τους πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κατάχρηση του κανόνα αυτού έγκειται στο γεγονός ότι ο παραβάτης επιτυγχάνει την είσπραξη υπερβάλλουσας χρηματοδότησης από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, συνήθως μέσω της χρήσης εικονικών εταιρειών (shell companies), της διάσπασης υφιστάμενων εταιρειών, της χρήσης νεοσύστατων συνδεδεμένων εταιρειών, καθώς και της υποβολής παραποιημένων δικαιολογητικών.

Με τον τρόπο αυτό, ο παραβάτης, ενεργώντας με δόλο και συστηματικές παραπλανητικές ψευδείς ενέργειες, διαπράττει ουσιαστικά το αδίκημα της απάτης κατά του Ελληνικού Δημοσίου και των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επωφελούμενος από την έγκριση υπερβάλλουσας χρηματοδότησης για την επιχείρηση του πέραν των ορίων που θέτει ο κανόνας de minimis.

Κόκκινες σημαίες/Red flags

Εικόνα 10: **Κόκκινες σημαίες για κατάχρηση του κανόνα De Minimis**

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.10 Απάτη πιστωτικών καρτών και POS

Οι δράστες, ενεργώντας οργανωμένα και κατά τρόπο διαρκή, εξαπατούν το τραπεζικό σύστημα και τις παρεχόμενες από αυτό υπηρεσίες, μέσω της παράνομης έκδοσης πιστωτικών καρτών και της χρήσης συσκευών POS, με δράση που εκτείνεται σε τουλάχιστον δύο χώρες και αναπτύσσεται σε δύο διακριτά στάδια:

Στο 1^ο στάδιο, οι δράστες χρησιμοποιούν πλαστά ή παραποιημένα έγγραφα ή πρόσωπα- «μπροστινούς», προκειμένου να εκδώσουν πιστωτικές κάρτες από τραπεζικά ιδρύματα, αποκρύπτοντας την πραγματική τους ταυτότητα και πρόθεση. Οι κάρτες αυτές, εκδίδονται στη χώρα Α και φαινομενικά εμφανίζονται ως νόμιμες.

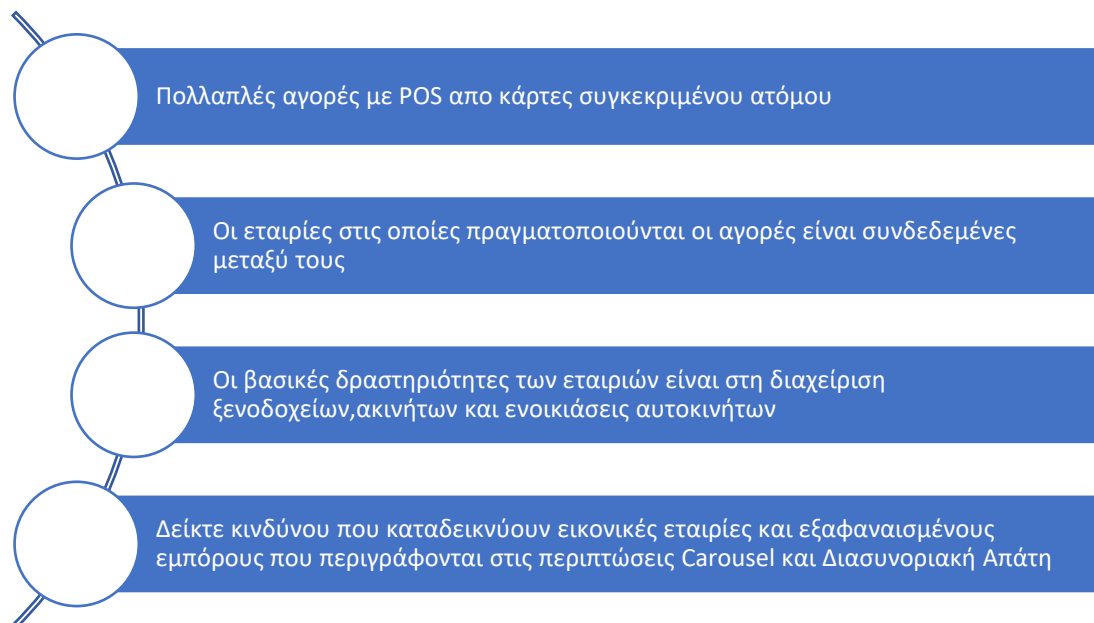
Στο 2^ο στάδιο, άλλα μέλη του ίδιου κυκλώματος, ιδρύουν εικονικές εταιρείες (shell companies) στη χώρα Β, χρησιμοποιώντας πλαστά στοιχεία ταυτότητας ή «μπροστινούς». Οι εικονικές αυτές εταιρείες, προμηθεύονται τερματικά POS και εμφανίζονται να λειτουργούν νόμιμα. Στη συνέχεια, τα μέλη του κυκλώματος χρησιμοποιούν τις παράνομα εκδοθείσες πιστωτικές κάρτες για να πραγματοποιήσουν εικονικές αγορές μέσω των POS των εικονικών εταιριών, με αποτέλεσμα να αντλούν χρήματα από το τραπεζικό σύστημα υπό το πρόσχημα νόμιμων συναλλαγών.

Η χρήση υπηρεσιών διαφορετικών χωρών, δυσχεραίνει τον έγκαιρο εντοπισμό της απάτης από τις αρμόδιες Αρχές. Τα μέλη του κυκλώματος, αλλάζουν συχνά τα πρόσωπα «μπροστινούς» και τις εταιρίες, ώστε να αποφεύγουν τον εντοπισμό και την κατάσχεση λογαριασμών και POS.

Μια παραλλαγή της μεθόδου, είναι ότι σε κάποιες περιπτώσεις, οι δράστες εκδίδουν πιστωτικές κάρτες με απατηλό τρόπο σε ορισμένες χώρες και τις χρησιμοποιούν για αγορές ή αναλήψεις σε άλλες χώρες, εκμεταλλευόμενοι τον χρονικά καθυστερημένο συγχρονισμό των χρεώσεων μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων διαφορετικών χωρών. Έτσι επιτυγχάνουν να υπερβούν το πιστωτικό όριο της κάρτας προτού το τραπεζικό σύστημα προλάβει να μπλοκάρει τις συναλλαγές αυτές.

Κόκκινες σημαίες/ Red Flags

Εικόνα 11: **Κόκκινες σημαίες για απάτη πιστωτικών καρτών και POS**

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

3.11 Μεταφορές παράνομου χρήματος (Money mules)

Οι μεταφορές παράνομου χρήματος, υλοποιούνται από φυσικά πρόσωπα ή εταιρείες, τα οποία χρησιμοποιούν τραπεζικούς λογαριασμούς για να δεχθούν και να διακινήσουν

χρήματα, που αποτελούν προϊόν εγκληματικών ενεργειών, με συνηθέστερο βασικό έγκλημα αυτό της απάτης. Οι μεταφορείς (money mules) ενεργοποιούν και χρησιμοποιούν, εκτός από τραπεζικούς λογαριασμούς και λογαριασμούς σε:

- Εταιρείες παροχής υπηρεσιών κρυπτονομισμάτων
- Διαδικτυακές εταιρείες παροχής στοιχημάτων
- Ηλεκτρονικές πλατφόρμες μεταφοράς κεφαλαίων

Σε πολλές περιπτώσεις, τα πρόσωπα στο όνομα των οποίων τηρούνται οι λογαριασμοί είναι ανύπαρκτα ή έχουν χρησιμοποιηθεί:

- Πλαστά/παραποιημένα έγγραφα ταυτότητας ή
- Εξαγορασμένα στοιχεία και έγγραφα από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (πχ. άστεγοι, άνεργοι, οικονομικά εξαθλιωμένα άτομα), που παρέχουν τα στοιχεία τους έναντι αμοιβής

Τα παράνομα χρήματα, πιστώνονται στους λογαριασμούς των μεταφορέων με διαφορετικούς τρόπους:

α) απευθείας από τραπεζικούς λογαριασμούς των θυμάτων

β) από λογαριασμούς άλλων μεταφορέων παρανόμου χρήματος στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό

γ) από καταθέσεις μετρητών

δ) από μεταφορές μέσω λογαριασμών σε εταιρείες κρυπτονομισμάτων, στοιχήματος ή άλλες ηλεκτρονικές πλατφόρμες πληρωμών

Μετά την αρχική πίστωση/είσπραξη, τα κεφάλαια:

α) αναλαμβάνονται σε μετρητά

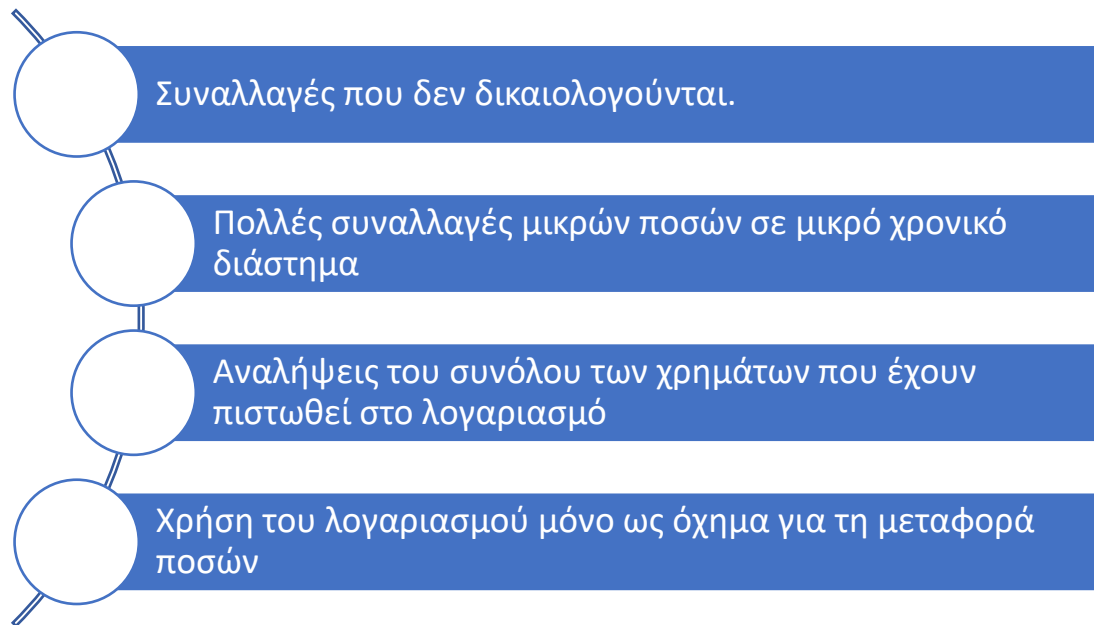
β) διακινούνται σε τρίτους μεταφορείς παρανόμου χρήματος, είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό

γ) μεταφέρονται σε λογαριασμούς εταιρειών αγοραπωλησίας κρυπτονομισμάτων, στοιχηματικών εταιριών ή άλλων ηλεκτρονικών πλατφόρμων πληρωμών

δ) καταλήγουν σε λογαριασμούς που ελέγχει η εγκληματική οργάνωση, η οποία χρησιμοποιεί το δίκτυο των μεταφορέων για τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσης των χρημάτων

Κόκκινες σημαίες/ Red Flags

Εικόνα 12. **Κόκκινες σημαίες για money mules**

Πηγή: Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Παραδείγματα ξεπλύματος χρήματος

4.1 Ξέπλυμα χρήματος στο ποδόσφαιρο

Η αγορά του επαγγελματικού ποδοσφαίρου έχει σημειώσει έντονη ανάπτυξη λόγω μιας διαδικασίας εμπορευματοποίησης από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Τα χρήματα που επενδύονται στο ποδόσφαιρο αυξήθηκαν κυρίως ως αποτέλεσμα της αύξησης των τηλεοπτικών δικαιωμάτων και των εταιρικών χορηγιών. Ταυτόχρονα, η αγορά εργασίας για επαγγελματίες ποδοσφαιριστές γνώρισε μια άνευ προηγουμένου παγκοσμιοποίηση με όλο και περισσότερους ποδοσφαιριστές να έχουν συμβόλαια με ομάδες εκτός της χώρας τους και μεταγραφές εκπληκτικών διαστάσεων. Μεταγραφές πραγματοποιούνται σε όλο τον κόσμο. Οι διασυνοριακές χρηματικές ροές που εμπλέκονται ενδέχεται να μην βρίσκονται σε μεγάλο βαθμό υπό τον έλεγχο εθνικών και υπερεθνικών ποδοσφαιρικών οργανισμών, δίνοντας ευκαιρίες για μετακίνηση και ξέπλυμα χρήματος.

Ταυτόχρονα, χρήματα από ιδιώτες επενδυτές εισρέουν στις ποδοσφαιρικές ομάδες για να διατηρήσουν τη λειτουργία τους και μπορούν να δώσουν στον επενδυτή μακροπρόθεσμες αποδόσεις όσον αφορά τα δικαιώματα μετάδοσης, τις πωλήσεις εισιτηρίων, τα έσοδα από τις πωλήσεις παικτών και την εμπορία αυτών.

Σύμφωνα με την FATF, η χρήση του ποδοσφαιρικού τομέα ως μέσο για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συνδέεται με μια ποικιλία χρηματικών ροών που περιλαμβάνουν διάφορες χρηματοοικονομικές συναλλαγές που αυξάνουν τον κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Αυτές σχετίζονται με:

- Την ιδιοκτησία των ποδοσφαιρικών συλλόγων
- Την αγορά μεταγραφών και ιδιοκτησία παικτών
- Τις δραστηριότητες στοιχημάτων
- Τα δικαιώματα εικόνας, τις χορηγίες και τις ρυθμίσεις διαφήμισης

(FATF,2009)

Παρακάτω παρουσιάζονται ένα σύνολο από τυπολόγια της FATF σχετικά με υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στο ποδόσφαιρο.

Υπόθεση 1: Χρηματοδότηση μη επαγγελματικού ποδοσφαιρικού συλλόγου

Μετά την παραλαβή μιας ύποπτης αναφοράς από ένα λογιστή, μια Ευρωπαϊκή Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (FIU), διερεύνησε μια υπόθεση σχετικά με τη χρηματοδότηση ενός ερασιτεχνικού ποδοσφαιρικού συλλόγου. Φάνηκε ότι οι λογαριασμοί του συλλόγου ήταν τακτικά ελλειμματικοί και ισοσκελιζόνταν στο τέλος της σεζόν από έκτακτες πληρωμές από έναν επιχειρηματία μέσω ορισμένων εταιρειών

του. Αυτός ο επιχειρηματίας ήταν ο πρόεδρος του συλλόγου. Ωστόσο, οι επενδύσεις του φάνηκαν ύποπτες για τους ακόλουθους λόγους:

1. Η χρηματοδότηση παρασχέθηκε χωρίς καμιά διαπραγματευτική αποζημίωση, ούτε οικονομική, ούτε αθλητική
2. Η χρηματοδότηση παρασχέθηκε μέσω των εταιρειών του επιχειρηματία εις βάρος τους, καθώς τα ποσά που επενδύθηκαν στο ποδοσφαιρικό σύλλογο ήταν εξαιρετικά δυσανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες των εταιρειών. Περαιτέρω έρευνα από τη FIU αποκάλυψε ότι τα λογιστικά στοιχεία ορισμένων από τις εταιρείες δεν είχαν καταχωρηθεί σωστά, όπως απαιτείται από το νόμο. Επομένως, δεν ήταν δυνατό να επαληθευτούν οι ακριβείς οικονομικές δυνατότητες αυτών των εταιρειών. Τέλος, η οικονομική ανάλυση αποκάλυψε κενά μεταξύ των λογιστικών εγγραφών που δείχνουν την κατανομή των διαφόρων πληρωμών για τη χρηματοδότηση του συλλόγου και των χρηματοοικονομικών ροών που παρατηρήθηκαν στους τραπεζικούς λογαριασμούς των διαφόρων εταιρειών του επιχειρηματία, του προέδρου του συλλόγου. Με την υπερβολική ανάληψη κεφαλαίων από το ταμείο των εταιρειών του χωρίς οικονομική δικαιολογία και με τρόπο που θέτει σε κίνδυνο την οικονομική ισορροπία αυτών των εταιρειών, ο επιχειρηματίας καταχράστηκε τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, κάτι που αποτελεί αδίκημα. (FATF , 2009, σελ.17).

Υπόθεση 2 : Επένδυση σε ποδοσφαιρικό σύλλογο που αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες

Η Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (FIU) της χώρας Β έλαβε μια κοινοποίηση από μια τράπεζα, σχετικά με ύποπτες συναλλαγές που αφορούσαν την ομάδα Α. Αυτή η ομάδα, η οποία αντιμετώπιζε οικονομικές δυσκολίες, αναζητούσε κεφάλαια προκειμένου να αποφύγει την πτώχευση. Μια πρόταση χρηματοδότησης υποβλήθηκε από έναν χρηματοοικονομικό όμιλο με έδρα τη Νότια Αμερική. Συνδέθηκε με ένα άτομο που είχε ήδη επενδύσει κεφάλαια σε διάφορους ξένους συλλόγους. Αυτά τα κεφάλαια ήταν ύποπτα για παράνομη προέλευση. Αφού η τράπεζα διερεύνησε την προέλευση των κεφαλαίων, ο χρηματοοικονομικός όμιλος αποσύρθηκε από τις διαπραγματεύσεις. Μια δεύτερη πρόταση χρηματοδότησης υποβλήθηκε στη συνέχεια από τον κ. Cox, έναν Ευρωπαίο επενδυτή μέσω της εταιρείας του που βρίσκεται σε φορολογικό παράδεισο. Υποψίες δημιουργήθηκαν επειδή αυτό το άτομο, μη εξοικειωμένο με τον κόσμο του αθλητισμού, είχε ξαφνικά προτείνει να επενδύσει χρήματα άγνωστης προέλευσης στην ομάδα Α. Πρόσθετες πληροφορίες έδειξαν ότι ο κ. Cox ήταν γνωστός στην αστυνομία και την FIU για διάφορες περιπτώσεις απάτης. Σε αυτή την περίπτωση, οι διαφορετικές δυνατότητες επένδυσης στην ομάδα Α μπορούν να θεωρηθούν προσπάθειες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. (FATF , 2009, σελ.18).

Υπόθεση 3: Διακίνηση ναρκωτικών και επένδυση σε ποδοσφαιρικό σύλλογο

Ο κ. Heep, ένα άτομο ταπεινής καταγωγής που ζούσε σε μια μικρή πόλη στο εσωτερικό της χώρας, μετανάστευσε στο εξωτερικό, επιστέφοντας 5 χρόνια αργότερα με πολλά χρήματα και ιδιοκτησία διαφόρων εταιρειών στην παραμεθόρια περιοχή (επιχειρήσεις που απαιτούσαν επενδύσεις μεγάλων ποσών, για τις οποίες δεν είχε την αντίστοιχη αγοραστική δύναμη). Αργότερα, ο κ. Heep απέκτησε μια ποδοσφαιρική ομάδα που εκείνη την εποχή βρισκόταν στην τρίτη κατηγορία. Η ομάδα δεν ήταν μια ελκυστική επένδυση. Ένα πλεονέκτημα ήταν η τοποθεσία της σε μια μεγάλη πόλη της χώρας. Ωστόσο, ο κ. Heep μετέφερε την ομάδα σε μια μικρή πόλη μόλις 30.000 κατοίκων, όπου μπορούσε να αναμένει χαμηλότερη κερδοφορία όγω του μικρότερου αριθμού οπαδών. Αυτή η δραστηριότητα έδειξε όλους τους δείκτες μιας μη κερδοφόρας επιχείρησης. Ωστόσο, οι μισθοί και οι υποδομές που καταβάλλονταν υπό αυτή τη νέα διοίκηση ήταν πολύ πάνω από τον μέσο όρο άλλων ομάδων της ίδιας κατηγορίας, και οι εταιρείες χορηγίας ήταν γνωστές για τη χαμηλή οικονομική τους φερεγγυότητα. Εικάζεται ότι η καταβολή υψηλών μισθών, υποδομών και η φερόμενη χορηγία στόχευαν στην αύξηση της αξίας του franchise, προκειμένου να νομιμοποιήσουν τους επενδυτές του ως αναγνωρισμένους επιχειρηματίες και σημαντικά πρόσωπα στον αθλητικό τομέα. Η ομάδα ανέβηκε από την τρίτη στη δεύτερη κατηγορία μέσα σε ένα χρόνο. Αργότερα, ο επενδυτής αναγνωρίστηκε ως ο επικεφαλής ενός δικτύου διακίνησης ναρκωτικών. (FATF , 2019, σελ.18).

Υπόθεση 4: Διαφθορά και Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα

Ένας ψευδοεπιχειρηματίας που συνδεόταν με αξιωματούχους της τοπικής αυτοδιοίκησης απέκτησε μια κερδοφόρα ομάδα στο επαγγελματικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου και τη χρησιμοποίησε ως μέσο για να προσελκύσει πολιτικούς και αξιωματούχους διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης. Χάρη στην ομάδα του και τους ποδοσφαιρικούς αγώνες του, είχε πρόσβαση σε τοπικούς αξιωματούχους με εξουσία λήψης αποφάσεων για τα δημόσια έργα του κράτους και χρησιμοποίησε αυτές τις επαφές για να διασφαλίσει ότι του ανατίθεντο μεγάλα δημόσια έργα. (FATF, 2009, σελ.19).

4.2 Ξέπλυμα χρήματος και περιβαλλοντικό έγκλημα

Το περιβαλλοντικό έγκλημα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από την παράνομη εξόρυξη και εμπορία δασών και ορυκτών έως την παράνομη εκχέρσωση και τη διακίνηση αποβλήτων. Οι εμπλεκόμενοι σε αυτά τα εγκλήματα ποικίλλουν από μεγάλες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος έως πολυεθνικές εταιρείες και ιδιώτες. Οι δράστες του περιβαλλοντικού εγκλήματος βασίζονται τόσο στον χρηματοπιστωτικό όσο και στον μη χρηματοπιστωτικό τομέα για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το περιβαλλοντικό έγκλημα εκτιμάται ότι συγκαταλέγεται στα πιο κερδοφόρα εγκλήματα στον κόσμο, αποφέροντας περίπου 110 έως 281 δισεκατομμύρια δολάρια

ΗΠΑ σε εγκληματικά κέρδη κάθε χρόνο. Το δασικό έγκλημα, η παράνομη εξόρυξη και εμπορία αποβλήτων αντιπροσωπεύουν το 66% ή τα δύο τρίτα αυτού του αριθμού. Το περιβαλλοντικό έγκλημα έχει εκτεταμένες επιπτώσεις πέρα από το οικονομικό κόστος, συμπεριλαμβανομένων του πλανήτη, της δημόσιας υγείας, της ανθρώπινης ασφάλειας και της κοινωνικής οικονομικής ανάπτυξης. Τροφοδοτεί επίσης τη διαφθορά, ενώ παράλληλα συγκλίνει με άλλα σοβαρά εγκλήματα όπως η εμπορία ναρκωτικών και η καταναγκαστική εργασία.

Στα περιβαλλοντικά εγκλήματα, το δασικό έγκλημα (συμπεριλαμβανομένης της παράνομης υλοτομίας και της παράνομης αποψύλωσης της γης) φαίνεται να είναι το πιο σημαντικό σε αξία, εγκληματικό κέρδος. Με βάση τον Παγκόσμιο Άτλα Παράνομων Χρηματοοικονομικών Ροών της INTERPOL για το 2018, το δασικό έγκλημα παράγει περίπου 51 έως 152 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως. Πέρα από τα παράνομα κέρδη, τα δασικά εγκλήματα έχουν σημαντικό αρνητικό αντίκτυπο στη χρήση και την κατοχή γης, την ανθρώπινη κατοίκηση και τα βιώσιμα μέσα διαβίωσης, ενώ προκαλούν υποβάθμιση του κλίματος, της γης και των περιουσιακών στοιχείων. Η Παγκόσμια Τράπεζα, εκτιμά ότι οι κυβερνήσεις χάνουν μεταξύ 6 και 9 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως σε φορολογικά έσοδα μόνο από την παράνομη υλοτομία. Οι χώρες μπορούν επίσης να υποστούν σημαντικές περαιτέρω οικονομικές απώλειες από την περιβαλλοντική ζημία που προκαλείται από τα δασικά εγκλήματα. Για παράδειγμα στη Παπούα Νέα Γουινέα, πρόσφατες μελέτες και αναλύσεις που διεξήχθησαν με το UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) εκτιμούν ότι τα παράνομα έσοδα που παράγονται από δασικά εγκλήματα υπερβαίνουν τα κεφάλαια που κερδίζονται στη αγορά νόμιμης ξυλείας.

Δεύτερον, όσον αφορά την παράνομη εξόρυξη, αποφέρει περίπου 12 έως 48 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως σε εγκληματικά έσοδα, με τον παράνομα εξορυσσόμενο χρυσό και τα διαμάντια να θεωρούνται οι σημαντικότερες πρώτες ύλες. Η παράνομη εξόρυξη και τα σχετικά περιβαλλοντικά εγκλήματα συμβαίνουν σε όλες τις αλυσίδες εφοδιασμού ορυκτών, τόσο στην εξόρυξη μεγάλης κλίμακας όσο και στην βιοτεχνική και μικρής κλίμακας εξόρυξη. Οι αρχές επιβολής του νόμου, οι ΜΚΟ και οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας γνωρίζουν επίσης ότι οι πρόσφατες διεθνείς αυξήσεις στις τιμές του χρυσού έχουν επιδεινώσει το πρόβλημα και έχουν καταστήσει την παράνομη εξόρυξη χρυσού πιο ελκυστική. Σε αντίθεση με πολλά άλλα περιβαλλοντικά εγκλήματα, οι εγκληματίες χρησιμοποιούν τον μεταλλευτικό τομέα τόσο για να δημιουργήσουν εγκληματικά έσοδα μέσω της παράνομης εξόρυξης όσο και για να νομιμοποιήσουν έσοδα από άλλα εγκλήματα χρησιμοποιώντας τη φύση του κλάδου που απαιτεί μεγάλη ρευστότητα. Τα πρότυπα της FATF, αντιμετωπίζουν αυτόν τον κίνδυνο εν μέρει επεκτείνοντας τις απαιτήσεις AML/CFT σε εμπόρους πολύτιμων μετάλλων και λίθων. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι τα πολύτιμα μέταλλα και οι πολύτιμοι λίθοι, στην ακατέργαστη μορφή τους, φέρουν μια εγγενή αξία. Ως αποτέλεσμα, λειτουργούν ως μια μορφή νομίσματος που επιτρέπει το εμπόριο αγαθών εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Τρίτον, όσον αφορά την παράνομη διακίνηση αποβλήτων αποφέρει περίπου 10-12 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως, το κόστος καθαρισμού για τις κυβερνήσεις από τέτοια εγκλήματα είναι συχνά πολύ πιο σημαντικό, ενώ παράλληλα δημιουργεί απειλές για τη δημόσια υγεία και ασφάλεια. Στο πλαίσιο διακίνησης αποβλήτων, οι χώρες τόνισαν την ιδιαίτερα οργανωμένη φύση του παράνομου εμπορίου επικίνδυνων αποβλήτων. Τα επικίνδυνα απόβλητα, περιλαμβάνουν ηλεκτρονικά απόβλητα που περιέχουν κάδμιο ή μόλυβδο, ενώσεις αρσενικού ή αμίαντο ή υπολείμματα από διεργασίες στη χημική βιομηχανία. Τα εγκληματικά συνδικάτα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εμπορία αποβλήτων σε πολλές προηγμένες οικονομίες. Αυτό περιλαμβάνει ομάδες οργανωμένου εγκλήματος που κατέχουν ή λειτουργούν νόμιμες εταιρείες-βιτρίνες στη διαχείριση αποβλήτων, αλλά οι οποίες δεν λειτουργούν όπως αναφέρεται. Αντ' αυτού, συχνά χρησιμοποιούν κατώτερες των προτύπων διαδικασίες διάθεσης ή αποθήκευσης. Αυτές οι εταιρίες ενδέχεται να εμπλέκονται σε απάτες για να εξασφαλίσουν συμβάσεις για τη διάθεση αποβλήτων και στη συνέχεια να την απορρίψουν παράνομα, με αποτέλεσμα παράνομα έσοδα- ενώ παράλληλα κοστίζουν στην κυβέρνηση εκατομμύρια σε κόστος καθαρισμού.

Ακολουθεί μελέτη περίπτωσης από την FATF αναφορικά με το ξέπλυμα χρήματος από περιβαλλοντικά εγκλήματα.

1^η Μελέτη Περίπτωσης: Η περίπτωση της Μαδαγασκάρης αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα σύνδεσης περιβαλλοντικών εγκλημάτων με δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η χώρα φιλοξενεί δύο σπάνιες ποικιλίες τριανταφυλλιάς, οι οποίες απειλούνται με εξαφάνιση λόγω της εκτεταμένης παράνομης υλοτομίας. Σύμφωνα με τις εθνικές αρχές, το φαινόμενο αυτό συνδέεται στενά με τη διαφθορά, την πολιτική αστάθεια και την αυξανόμενη οργανωτική πολυπλοκότητα των εγκληματικών δικτύων. Από το 2009 έως το 2020, οι αρχές της Μαδαγασκάρης εντόπισαν περίπου 160 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ σε παράνομες χρηματοοικονομικές ροές, οι οποίες σχετίζονταν με 76 υποθέσεις που οδηγήθηκαν στη δικαιοσύνη. Οι κυριότεροι μηχανισμοί πληρωμών περιελάμβαναν τραπεζικές μεταφορές, φυσική μεταφορά μετρητών και επαναπατρισμό ξένου συναλλάγματος που συνδεόταν με εξαγωγές.

Οι εγκληματίες ενσωμάτωναν τα παράνομα κέρδη από την υλοτομία μέσα σε νόμιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες, κυρίως στον τομέα της βανίλιας, που αποτελεί το βασικό εξαγωγικό προϊόν της χώρας και χαρακτηρίζεται από έντονη κυκλοφορία μετρητών. Το 2014, αρκετοί παράνομοι φορείς προχώρησαν σε μαζικές αγορές βανίλιας, αυξάνοντας τεχνητά τις τιμές για να αποκρύψουν την προέλευση των κεφαλαίων τους και να τα παρουσιάσουν ως νόμιμα έσοδα. Η τακτική αυτή αποκαλύφθηκε από τις αρχές επιβολής του νόμου, γεγονός που επιβεβαιώθηκε από τη σταθεροποίηση των τιμών στον τομέα της βανίλιας μετά την επιβολή απαγόρευσης εξαγωγής τριανταφυλλιάς το 2019.

(FATF,2021)

4.3 Ξέπλυμα χρήματος στο real estate

Τα ακίνητα αποτελούν ένα από τα πιο συνηθισμένα και απλούστερα μέσα για ξέπλυμα χρήματος για πάνω από έναν αιώνα. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες (από το 1995 και μετά) έχουν σημειωθεί άλματα και εκρήξεις στις αγορές ακινήτων παγκοσμίως, με αύξηση άνω του 300% στις τιμές των ακινήτων σε εξέχουσες αστικές πόλεις και περίπου 100% ως μέσος όρος της παγκόσμιας οικονομίας γενικότερα. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν αυτή η αύξηση είναι σύμφωνη με μια θεμελιώδη βάση για την αύξηση των τιμών των ακινήτων. Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι αυτή η απότομη αύξηση τις αγορές ακινήτων έχει συνδυαστεί με υψηλό βαθμό συσχέτισης με την απότομη άνοδο στις κεφαλαιαγορές, τις αγορές χρυσού και τις διεθνείς ροές παγκοσμίως, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Τα ακίνητα έχουν πολλά χαρακτηριστικά που τα καθιστούν ελκυστικό προορισμό για εγκληματικά έσοδα. Παρέχουν ένα σπίτι στο οποίο ο παραβάτης μπορεί να ζήσει και να εργαστεί (τα σπίτια και οι αγροτικές περιουσίες χρησιμοποιούνται συχνά για την καλλιέργεια μαριχουάνας και την κατασκευή συνθετικών ναρκωτικών). Τα έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες μπορούν να διοχετευθούν στην αγορά ακινήτων μέσω μιας σειράς νόμιμων συναλλαγών, όπως καταθέσεις, προκαταβολές, στεγαστικά δάνεια, καθώς και έξοδα κατασκευής και ανακαίνισης. Οι επενδύσεις σε ακίνητα μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να δημιουργήσουν την εντύπωση μιας νόμιμης ροής εσόδων. Μπορεί να αγοραστεί δηλαδή ένα ακίνητο προς ενοικίαση, κάτι που επιτρέπει στον εγκληματία επιχειρηματία να καταθέσει τα έσοδα του εγκλήματος σε τραπεζικούς λογαριασμούς με το πρόσχημα του εισοδήματος από ενοίκια.

Για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του τομέα των ακινήτων, υπάρχουν ορισμένες διαθέσιμες μέθοδοι ή τεχνικές με βάση τη FATF. Πολλές από αυτές τις μεθόδους είναι από μόνες τους παράνομες πράξεις. Ωστόσο, ορισμένες από αυτές θα μπορούσαν να θεωρηθούν απολύτως νόμιμες εάν δεν συνδέονταν με σχέδιο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ή εάν αυτή η συσχέτιση δεν μπορούσε να ανιχνευθεί).

Μια σειρά από τις πιο συνηθισμένες ή βασικές μεθόδους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον τομέα των ακινήτων είναι οι εξής:

- Χρήση σύνθετων δανείων η πιστωτικής χρηματοδότησης
- Χρήση εταιρικών οχημάτων
- Χειραγώγηση της εκτίμησης ή της αποτίμησης ενός ακινήτου

Τα ενδοεταιρικά δάνεια έχουν γίνει ένα συχνό μέσο άντλησης κεφαλαίων. Η ευκολία με την οποία μπορούν να διευθετηθούν τέτοια δάνεια τα καθιστά δημοφιλή στο ευρύ κοινό. Αυτά τα δάνεια χρησιμοποιούνται επίσης στον τομέα των ακινήτων.

4.3.1 *Loan back schemes*

Οι εκθέσεις των υπηρεσιών πληροφοριών και των αρχών επιβολής του νόμου δείχνουν ότι οι συναλλαγές «επιστροφής δανείου» (loan back) χρησιμοποιούνται από ύποπτους εγκληματίες για την αγορά ακινήτων - είτε άμεσα είτε έμμεσα - μέσω της αγοράς μετοχών σε επενδυτικά κεφάλαια ακινήτων. Ουσιαστικά, οι ύποπτοι εγκληματίες δανείζουν χρήματα, δημιουργώντας την εντύπωση ότι τα κεφάλαια είναι νόμιμα και επομένως προέρχονται από μια πραγματική επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο σκοπός του δανείου είναι να δώσει στην πηγή των χρημάτων μια εντύπωση νομιμότητας και να αποκρύψει την πραγματική ταυτότητα των μερών στη συναλλαγή ή την πραγματική φύση των οικονομικών συναλλαγών που σχετίζονται με αυτήν.

4.3.2 *Back-to-back loan schemes*

Όπως και με τα προγράμματα επανείσπραξης δανείων, τα δάνεια διαδοχικής χρηματοδότησης (back-to-back loans) είναι επίσης γνωστό ότι χρησιμοποιούνται σε προγράμματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που σχετίζονται με ακίνητα. Σε αυτήν την περίπτωση, ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δανείζει χρήματα με βάση την ύπαρξη εξασφαλίσεων που παρέχονται από τον δανειολήπτη με τον συνήθη τρόπο. Ωστόσο, οι εξασφαλίσεις που παρουσιάζονται στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα προέρχονται από εγκληματικές ή τρομοκρατικές δραστηριότητες. Παρόλο που τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να γνωστοποιούν την ύπαρξη αυτών των κεφαλαίων σε έναν φάκελο κινδύνου, υπάρχουν περιπτώσεις όπου η ανάλυση αυτή μπορεί να περιέχει ελλείψεις.

4.3.3 *Εταιρικά Οχήματα*

Τα εταιρικά μέσα, δηλαδή κάθε είδους και διάφορες νομικές μορφές (πχ. trusts) έχουν συχνά διαπιστωθεί ότι χρησιμοποιούνται για την απόκρυψη της ιδιοκτησίας, του σκοπού, των δραστηριοτήτων χρηματοδότησης που σχετίζονται με εγκληματική δραστηριότητα. Πράγματι, αυτή η πρακτική είναι τόσο συνηθισμένη που σχεδόν φαίνεται να είναι πανταχού παρούσα σε υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η κατάχρηση αυτών των οντοτήτων φαίνεται να είναι πιο έντονη σε φορολογικούς παραδείσους, ζώνες ελεύθερων συναλλαγών και σε δικαιοδοσίες με ισχυρή φήμη για το τραπεζικό απόρρητο. Εκτός από την απόκρυψη της ταυτότητας των πραγματικών κατόχων ενός περιουσιακού στοιχείου ή της προέλευσης και του προορισμού των κεφαλαίων, αυτά τα εταιρικά μέσα, χρησιμοποιούνται επίσης μερικές φορές σε εγκληματικά σχέδια ως πηγή νόμιμου εισοδήματος. Εκτός από τις εικονικές εταιρείες, υπάρχουν και άλλες εξειδικευμένες εταιρείες που διεξάγουν απολύτως νόμιμες δραστηριότητες που σχετίζονται με ακίνητα, οι οποίες μερικές φορές έχουν χρησιμοποιηθεί για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Τέτοιες εταιρείες μπορεί να είναι για παράδειγμα, εταιρείες διαχείρισης ακινήτων ή κατασκευαστικές εταιρείες. Η χρήση εταιρικών μέσων διευκολύνεται περαιτέρω εάν η εταιρεία ελέγχεται ή ανήκει εξ ολοκλήρου σε εγκληματίες.

4.3.4 *Offshore εταιρείες*

Νομικά πρόσωπα που έχουν συσταθεί σε μια δικαιοδοσία, αλλά χρησιμοποιούνται στην πραγματικότητα από άτομα σε άλλη δικαιοδοσία χωρίς τον έλεγχο ή τη διοίκηση φυσικού ή νομικού προσώπου που κατοικεί σε αυτήν και δεν υπόκειται σε εποπτεία, μπορούν εύκολα να χρησιμοποιηθούν σε συναλλαγές νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι δυνατότητες για την αναγνώριση του πραγματικού δικαιούχου ή της προέλευσης και του προορισμού των χρημάτων είναι κατά καιρούς περιορισμένες. Σε αυτά τα σενάρια, οι δράστες με παράνομες προθέσεις έχουν το σαφές πλεονέκτημα της πρόσθετης προστασίας με τη μορφή του τραπεζικού απορρήτου.

4.3.5 *Shell companies (Εταιρείες Βιτρίνες)*

Μια εικονική εταιρεία είναι μια εταιρεία που έχει συσταθεί αλλά δεν έχει σημαντικά περιουσιακά στοιχεία ή δραστηριότητες, ή είναι ένα νομικό πρόσωπο που δεν έχει δραστηριότητα ή δραστηριότητες στη δικαιοδοσία που είναι εγγεγραμμένο. Οι εικονικές εταιρείες μπορούν να συσταθούν σε πολλές δικαιοδοσίες, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων και φορολογικών παραδείσων. Επιπλέον, οι ιδιοκτησιακές τους δομές μπορεί να εμφανίζονται σε ποικίλες μορφές. Οι μετοχές μπορεί να κατέχονται από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο και μπορεί να είναι ονομαστικές ή ανώνυμες. Ορισμένες εικονικές εταιρείες μπορεί να συσταθούν μπορεί να συσταθούν για έναν μόνο σκοπό ή να κατέχουν μόνο ένα περιουσιακό στοιχείο. Άλλες μπορεί να συσταθούν για διαφορετικούς σκοπούς ή να διαχειρίζονται πολλαπλά περιουσιακά στοιχεία, γεγονός που διευκολύνει την ανάμειξη νόμιμων και παράνομων περιουσιακών στοιχείων.

4.3.6 *Χειραγώγηση της εκτίμησης ή αποτίμησης ενός ακινήτου*

Η χειραγώγηση της πραγματικής αξίας ακινήτων στον τομέα της κτηματαγοράς περιλαμβάνει την υπερτίμηση ή υποτίμηση ενός ακινήτου, η οποία ακολουθείται από μια διαδοχή αγοραπωλησιών. Η εκτίμηση της αξίας ενός ακινήτου μπορεί να είναι δύσκολη, ιδίως στην περίπτωση ακινήτων που θεωρούνται μη τυπικά, όπως ξενοδοχειακά συγκροτήματα, γήπεδα γκολφ, συνεδριακά κέντρα, εμπορικά κέντρα και παραθεριστικές κατοικίες. Αυτή η δυσκολία εκτίμησης διευκολύνει περαιτέρω τη χειραγώγηση, όταν τέτοιου είδους ακίνητα εμπλέκονται.

(FATF, 2007)

4.4 *Bitcoin και κρυπτονομίσματα*

Τα κρυπτονομίσματα είναι μια νεοσύστατη μορφή «ψηφιακού» χρήματος που δημιουργήθηκε για πρώτη φορά με την εφεύρεση του Bitcoin από τον Satoshi Nakamoto το 2009. Με πιο απλά λόγια, το κρυπτονόμισμα είναι μια σειρά κώδικα που καταγράφεται σε ένα ανοιχτό δημόσιο βιβλίο καταγραφής για να επιτρέπει την άμεση ανταλλαγή peer-to-peer χωρίς καμία ενδιάμεση οντότητα. Ο κώδικας που χρησιμοποιείται για τα κρυπτονομίσματα κρυπτογραφείται και επαληθεύεται στο «blockchain» - ένα μεγάλο δίκτυο υπολογιστών που επαληθεύουν κάθε συναλλαγή του

βιβλίου καταγραφής. Ενώ το blockchain είναι δημόσιο, η ταυτοποίηση ενός μεμονωμένου ατόμου ή εταιρείας σε μια συγκεκριμένη συναλλαγή στο blockchain είναι εξαιρετικά δύσκολη. Ενώ ορισμένες συναλλαγές κρυπτονομισμάτων, όπως αυτές που καταγράφονται από τα Bitcoin, Litecoin και Dash, είναι δύσκολες, αλλά είναι δυνατόν να εντοπιστούν, άλλα κρυπτονομίσματα, όπως το Monero και το Zcash, κρύβουν κάθε μεμονωμένη καταχώρηση, καθιστώντας αδύνατη την ανίχνευση και την αναγνώριση των οικονομικών συναλλαγών. Καθώς τα περισσότερα κρυπτονομίσματα είναι δύσκολο να εντοπιστούν, πολλοί εγκληματίες στη μαύρη αγορά έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν κρυπτονομίσματα σε όλη τη διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες για να εμπλακούν σε παράνομες οικονομικές συναλλαγές.

Για να αποφύγουν τις ρυθμιστικές αρχές τα τελευταία χρόνια, οι εγκληματίες έχουν φέρει επανάσταση στη διαδικασία ξεπλύματος χρήματος μέσω των κρυπτονομισμάτων. Πριν από αυτό το νέο σύστημα οικονομικών συναλλαγών, οι εγκληματίες αναγκάζονταν να μεταφέρουν και να αποκρύψουν τα παράνομα κεφάλαιά τους μέσω του κεντρικού τραπεζικού συστήματος. Ως αποτέλεσμα, διάφορες κυβερνήσεις ήταν σε θέση να ελέγχουν έμμεσα το ξέπλυμα χρήματος επιβάλλοντας αυστηρότερους κανονισμούς και πρόστιμα σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, γεγονός που έκανε τη μεταφορά παράνομων κεφαλαίων ολοένα και πιο δύσκολη.

Επιπλέον, τα κρυπτονομίσματα παρέχουν οικονομικά κίνητρα στους εγκληματίες για να χρησιμοποιήσουν αυτό το σύστημα. Ένα αυξανόμενο όφελος για τους εγκληματίες είναι το γεγονός ότι τα κρυπτονομίσματα στο σύνολο τους γίνονται όλο και πιο ευρέως αποδεκτά ως μορφή πληρωμής μεταξύ των λιανοπωλητών. Προς το παρόν, αυτή η αποδοχή είναι περιορισμένη, καθώς τα κρυπτονομίσματα συχνά πρέπει να ανταλλάσσονται με νομίσματα fiat. Ωστόσο, αυτή η διαδικασία γίνεται λιγότερο επαχθής καθώς όλο και περισσότεροι λιανοπωλητές δέχονται Bitcoin.

Με τα κρυπτονομίσματα, το μόνο που απαιτείται για τη μετακίνηση και μεταφορά χρημάτων από τη μία χώρα στην άλλη είναι μια σύνδεση στο διαδίκτυο. Καθώς δεν υπάρχει κεντρική αρχή που να ρυθμίζει τις συναλλαγές, τα κεφάλαια μπορούν εύκολα να μετακινηθούν μεταξύ χωρών εντός του δικτύου που έχει δημιουργηθεί από το κρυπτονόμισμα.

Ένα από τα μοτίβα συμπεριφοράς που συμβάλλουν στη διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες είναι η φοροδιαφυγή. Η πράξη αυτή συνίσταται στη δημιουργία ή μεταφορά κερδών εκτός της φορολογικής δικαιοδοσίας μιας χώρας ή στη διοχέτευση κεφαλαίων σε φορολογικούς παραδείσους, όπου τα κέρδη είτε δεν φορολογούνται είτε φορολογούνται ελάχιστα (Marian, 2013). Το φαινόμενο αυτό υπονομεύει σημαντικά τα κρατικά έσοδα, καθώς οδηγεί σε δισεκατομμύρια δολάρια απώλειας λόγω μη δηλωμένων εισοδημάτων. Η εμφάνιση των κρυπτονομισμάτων έχει επιδεινώσει την κατάσταση, λειτουργώντας ως ένας νέος «ψηφιακός» φορολογικός παράδεισος.

Τα τελευταία χρόνια, πολλές κυβερνήσεις έχουν ξεκινήσει διεθνή συνεργασία προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη φοροδιαφυγή μέσω παραδείσων, παρότι το διεθνές νομικό πλαίσιο περιορίζει τη δυνατότητα άμεσης παρέμβασής τους στα κεφάλαια που βρίσκονται σε αυτές τις δικαιοδοσίες. Έτσι, έχουν εντείνει την εποπτεία επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία συχνά χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά κεφαλαίων μεταξύ χωρών (Alldridge, 2008).

Ωστόσο, η χρήση κρυπτονομισμάτων ανατρέπει αυτό το σύστημα ελέγχου, καθώς δεν μεσολαβούν παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αυτό επιτρέπει σε εγκληματικές οργανώσεις και διεφθαρμένες επιχειρήσεις να μετατρέπουν τα παράνομα κέρδη τους σε ψηφιακά νομίσματα και να τα μεταφέρουν παγκοσμίως χωρίς ουσιαστική εποπτεία από τις φορολογικές αρχές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα κρυπτονομίσματα παρέχουν αυξημένη προστασία και ανωνυμία, διευκολύνοντας τη διαδικασία ξεπλύματος χρήματος και εξασφαλίζοντας στους δράστες πλήρη έλεγχο των παράνομων εσόδων τους.

(Albrecht, C., 2019)

4.4.1 Ξέπλυμα κρυπτονομισμάτων μέσω online casino

Μια δεδομένη μέθοδος ξεπλύματος χρήματος μέσω κρυπτονομισμάτων, είναι μέσω του «τζογαρίσματος» σε κάποιο καζίνο. Ο τρόπος με τον οποίο θα ξεπλενόταν το χρήμα σε ένα καζίνο, θα ήταν με την αγορά μαρκών μέσω του μαύρου χρήματος, στην συνέχεια ο δράστης θα έπαιζε μερικούς γύρους ενός παιχνιδιού όπως blackjack ή poker και στη συνέχεια θα εξαργύρωνε τις μάρκες για καθαρά χρήματα από το καζίνο. Εάν το άτομο χάσει ένα μέρος των χρημάτων, στη διαδικασία αυτή του «τζογαρίσματος», αναλαμβάνει το κόστος της δραστηριότητας του. Εάν κερδίσει κάποια χρήματα, αποκομίζει ένα απροσδόκητο κέρδος από τη δραστηριότητα του. Αν και τα καζίνο σήμερα, έχουν μια σειρά από δικλίδες ασφαλείας, για την παρακολούθηση και την αποτροπή αυτού του είδους της δραστηριότητας, μπορεί να είναι πολύ πιο δύσκολο να παρακολουθήσει κανείς την δραστηριότητα αυτή σε ένα offshore online καζίνο.

(Forgang, 2019)

Σύμφωνα με την έκθεση της CipherTrace (2018) για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που σχετίζονται με τα κρυπτονομίσματα, εκτιμάται ότι λειτουργούν 100 έως 200 ιστότοποι διαδικτυακού τζόγου οι οποίοι επιτρέπουν συναλλαγές μέσω ψηφιακών νομισμάτων. Όπως και στα παραδοσιακά καζίνο, οι παίκτες μπορούν να καταθέτουν και να αποσύρουν κεφάλαια για σκοπούς στοιχηματισμού· ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, οι πλατφόρμες αυτές επιτρέπουν αναλήψεις χωρίς την απαίτηση ελάχιστου αριθμού στοιχημάτων ή καθορισμένου ποσού δαπανών, γεγονός που διευκολύνει την ανωνυμία και τη νομιμοποίηση εσόδων.

Η έκθεση επισημαίνει ότι η κύρια πρόκληση για τις αρχές επιβολής του νόμου έγκειται στην περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης σε πληροφορίες συναλλαγών, εξαιτίας των ανεπαρκών διαδικασιών KYC (Know Your Customer) που εφαρμόζουν πολλές τέτοιες

ιστοσελίδες. Αυτό καθιστά δύσκολη την παρακολούθηση και τον εντοπισμό ύποπτων ροών κεφαλαίων, επιτρέποντας στους εγκληματίες να αποκρύπτουν αποτελεσματικά την προέλευση των παράνομων εσόδων τους.

(CipherTrace, 2018)

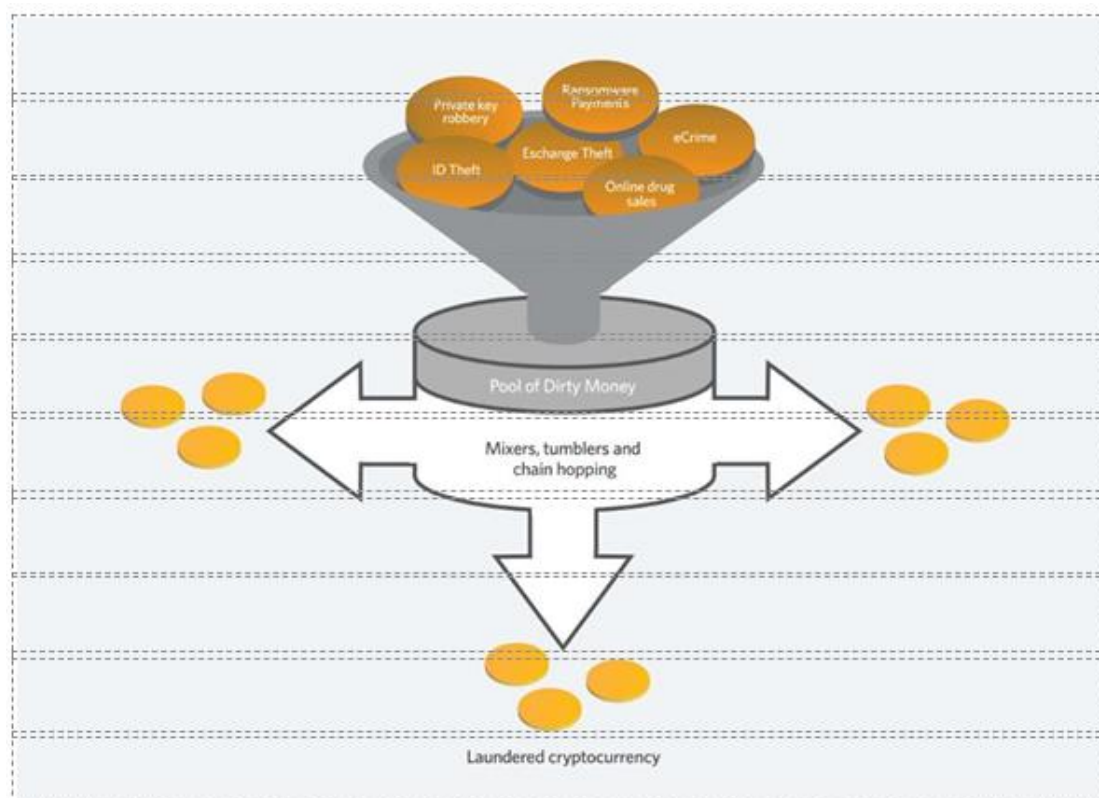
4.4.2 Mixing and Tumbling

Ενώ πολλά από τα παραδείγματα που έχουν αναλυθεί έως τώρα αντικατοπτρίζουν εκσυγχρονισμένες μορφές παραδοσιακών μεθόδων ξεπλύματος χρήματος, η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών έχει δημιουργήσει καινοτόμες τεχνικές που επιτρέπουν τη νομιμοποίηση εσόδων μέσω κρυπτονομισμάτων. Μία από τις πλέον ύπουλες και αποτελεσματικές μεθόδους είναι η λεγόμενη «διαδικασία ανάμειξης» (mixing).

Η τεχνική αυτή λειτουργεί παρόμοια με τη λογική ενός αμοιβαίου κεφαλαίου, στο οποίο πολλοί χρήστες «συγκεντρώνουν» τα κεφάλαιά τους. Ωστόσο, αντί τα χρήματα να επενδύονται, τα ψηφιακά νομίσματα μετακινούνται διαδοχικά μέσα από πολλαπλά ανταλλακτήρια και πορτοφόλια, δημιουργώντας έναν ιστό πολύπλοκων συναλλαγών. Το αποτέλεσμα είναι η διάσπαση και ανάμειξη των ψηφιακών ιχνών, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά δύσκολο τον εντοπισμό της αρχικής πηγής των κεφαλαίων και, κατ' επέκταση, την απόδειξη του παράνομου χαρακτήρα τους.

Η έκθεση της CipherTrace (2018) για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω κρυπτονομισμάτων παρουσιάζει ενδεικτικό διάγραμμα της διαδικασίας αυτής, το οποίο απεικονίζει πώς οι συναλλαγές «αναμειγνύονται» και μετατρέπονται σε φαινομενικά νόμιμες μεταφορές χρημάτων.

Εικόνα 13. **Mixing and Tumbling process**

Πηγή: CipherTrace

4.5 Σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ

“ Το σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ (2017-2025) είναι ένα σκάνδαλο διαφθοράς στον αγροτικό τομέα της Ελλάδας, που αφορά σε χρόνια διαφθορά και κακοδιαχείριση ευρωπαϊκών αγροτικών ενισχύσεων μέσω του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).”

(Wikipedia, 2025)

Σύμφωνα με αναφορές της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), μεταξύ 2019 και 2022 σημαντικός αριθμός ατόμων εμφανίστηκαν ως νέοι αγρότες, οι οποίοι έλαβαν δικαιώματα ενίσχυσης από τη Κοινή Αγροτική Πολιτική, βάσει ψευδών δηλώσεων. Αυτές περιλάμβαναν ψευδείς δηλώσεις σχετικά με την ιδιοκτησία ή τη μίσθωση βοσκοτόπων που ήταν επιλέξιμοι για επιδοτήσεις, δίνοντας την ψευδή εντύπωση ενεργών γεωργικών δραστηριοτήτων. Αυτά τα βοσκοτόπια βρίσκονταν συχνά μακριά από τον πραγματικό τόπο κατοικίας των ατόμων που ισχυρίζονταν ότι τα κατείχαν ή τα μισθώνουν.

Τα επόμενα χρόνια, έως το 2024, τα ίδια άτομα συνέχισαν να υποβάλλουν ψευδείς δηλώσεις ζώων, επιτρέποντάς τους να τους παραχωρηθούν δημόσιες βοσκήσιμες εκτάσεις, οι οποίες στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν για την ενεργοποίηση και διατήρηση των δικαιωμάτων ενίσχυσης.

Τέτοια παράνομη πρακτική ενδέχεται να οργανώθηκε συστηματικά με τη συμμετοχή μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και υπαλλήλων του Ελληνικού Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

(ΕΡΡΟ,2025)

Στην πραγματικότητα πίσω από το σκάνδαλο, ήταν πολιτικοί, ιδιώτες συνεργάτες και φορείς υποβολής δηλώσεων (όπως τα Κέντα Υποβολής Δηλώσεων- ΚΥΔ). Οι ερευνητικές αρχές εστιάζουν κυρίως στη διαδικασία υποβολής και ελέγχου των δηλώσεων, και όχι απαραίτητα στους ίδιους τους αγρότες ή κτηνοτρόφους, οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να χρησιμοποιούνταν εν αγνοία τους σε ευρύτερα σχήματα απάτης.

Αξιοσημείωτο είναι ότι η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, εντόπισε 2 υποθέσεις παράνομων επιδοτήσεων, η συνολική ζημία των οποίων αγγίζει τα 1,7 εκατομμύρια ευρώ. Με βάση τα στοιχεία, ο πρώτος εμπλεκόμενος φαίνεται πως εισέπραξε 1,4εκ. ευρώ την περίοδο 2019-2024, υποβάλλοντας ψευδείς αιτήσεις, ενώ ο δεύτερος για το διάστημα 2020-2024, εισέπραξε 300.000 ευρώ με παρόμοιες πρακτικές. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι οι επιδοτήσεις, δεν καταβάλλονταν μέσω τραπεζικών λογαριασμών, αλλά αποκλειστικά σε μετρητά, ενώ τα χρήματα επενδύθηκαν σε κρυπτονομίσματα, φωτοβολταϊκά και χρεόγραφα (γνωστές πρακτικές ξεπλύματος χρήματος).

(HuffPost Greece, 2025)

Συμπεράσματα

Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αποτελούν δύο από τις πλέον κρίσιμες απειλές για τη διεθνή οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή. Η ανάλυση που προηγήθηκε ανέδειξε με σαφήνεια ότι πρόκειται για φαινόμενα που δεν περιορίζονται σε ορισμένους τομείς ή γεωγραφικές περιοχές, αλλά εξελίσσονται σε παγκόσμιο επίπεδο, επηρεάζοντας άμεσα τόσο τα χρηματοπιστωτικά συστήματα όσο και τη λειτουργία των θεσμών, την οικονομική ανάπτυξη και την ασφάλεια των πολιτών. Η διαρκής τους μεταβολή και η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των μεθόδων που χρησιμοποιούνται καθιστούν σαφές ότι η πρόληψη και η καταπολέμησή τους προϋποθέτουν μια συνδυασμένη, πολύπλευρη και διεθνώς συντονισμένη προσέγγιση.

Η μελέτη των μηχανισμών του ξεπλύματος χρήματος, ιδίως μέσω του κλασικού μοντέλου των τριών σταδίων (placement, layering, integration), κατέδειξε ότι το οικονομικό έγκλημα δεν αποτελεί μια απλή διαδικασία απόκρυψης κεφαλαίων, αλλά ένα περίπλοκο σύστημα συναλλαγών και δομών που έχουν ως σκοπό τη δημιουργία νομιμοφανούς οικονομικής δραστηριότητας. Η κατανόηση των νομικών ορισμών, των επιχειρησιακών τεχνικών και των παραγόντων κινδύνου είναι απολύτως απαραίτητη για την αποτελεσματική εφαρμογή μέτρων ελέγχου και εποπτείας.

Παράλληλα, η έννοια των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων (PEPs) και των πραγματικών δικαιούχων (beneficial owners) αναδείχθηκε ως κεντρική παράμετρος στα συστήματα αποτροπής νομιμοποίησης εσόδων. Η διαφάνεια ως προς την εταιρική δομή, η αναγνώριση της πραγματικής ιδιοκτησίας και η ενίσχυση των μηχανισμών δέουσας επιμέλειας συνιστούν πλέον βασικά εργαλεία των εποπτικών αρχών και των υπόχρεων φορέων για την αποτροπή χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος από εγκληματικές οργανώσεις.

Η εξέλιξη του ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου, από την 1η Οδηγία του 1991 έως και την 6η Οδηγία του 2018, αποδεικνύει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπροσαρμόζει συνεχώς τις πολιτικές της, προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις και να ενισχύσει τη διαφάνεια και την ασφάλεια των συναλλαγών. Η δημιουργία του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων, η ενσωμάτωση των παρόχων υπηρεσιών κρυπτονομισμάτων στους υπόχρεους φορείς, η ενίσχυση των κυρώσεων και η ενδυνάμωση των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (FIUs) αποτελούν σημαντικά βήματα προς την κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος. Η Ελλάδα, μέσω των νόμων 4557/2018, 4734/2020 και 4816/2021, έχει προχωρήσει σε πλήρη εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις, ενισχύοντας το εθνικό πλαίσιο AML/CFT και βελτιώνοντας τους μηχανισμούς εποπτείας.

Η ανάλυση των τυπολογιών —από το λαθρεμπόριο καυσίμων και τις απάτες carousel μέχρι τα σύνθετα δίκτυα εισαγωγικών εταιρειών, τις χρηματιστηριακές απάτες, τις παρανομίες με online τυχερά παιχνίδια, την ηλεκτρονική εξαπάτηση καταναλωτών και τις νέες μορφές ξεπλύματος μέσω κρυπτονομισμάτων— καταδεικνύει ότι το οικονομικό έγκλημα εκμεταλλεύεται κάθε δυνατότητα που παρέχεται από τη σύγχρονη οικονομία. Η τεχνολογία προσφέρει νέες ευκαιρίες αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί νέους κινδύνους, καθώς διευκολύνει την ανωνυμία, επιταχύνει τις διασυνοριακές συναλλαγές και επιτρέπει την ανάπτυξη νέων μεθόδων συγκάλυψης. Η υπόθεση του ΟΠΕΚΕΠΕ έδειξε ότι ακόμη και δημόσιοι οργανισμοί μπορούν να αποτελέσουν πεδίο δράσης εγκληματικών κυκλωμάτων όταν απουσιάζουν επαρκείς μηχανισμοί εσωτερικού ελέγχου, διαφάνειας και εποπτείας.

Μέσα από την ολοκληρωμένη παρουσίαση των ανωτέρω, καθίσταται εμφανές ότι η αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας δεν μπορεί να περιοριστεί σε μια αποσπασματική θεώρηση. Αντιθέτως, απαιτεί:

- **Συστηματική διεθνή συνεργασία**, διότι τα εγκληματικά δίκτυα δρουν χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς.
- **Ενίσχυση των εποπτικών και ελεγκτικών μηχανισμών**, ιδιαίτερα εκείνων που εστιάζουν στους τομείς υψηλού κινδύνου.
- **Συνεχή εκπαίδευση των υπόχρεων προσώπων**, τα οποία αποτελούν την πρώτη γραμμή άμυνας.
- **Επένδυση σε καινοτόμες τεχνολογικές λύσεις**, όπως τεχνητή νοημοσύνη, big data analytics και blockchain tracing.
- **Διαρκή αναπροσαρμογή των νομοθετικών πλαισίων**, ώστε να ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες.
- **Καλλιέργεια κουλτούρας διαφάνειας και εταιρικής υπευθυνότητας**, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.
- **Ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης και της εμπιστοσύνης στους θεσμούς**, διότι η αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος αποτελεί υπόθεση ολόκληρης της κοινωνίας.

Συνολικά, η εργασία καταδεικνύει ότι, παρά τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει, το ξέπλυμα χρήματος και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας παραμένουν δυναμικές και μεταβαλλόμενες απειλές. Η αποτελεσματική καταπολέμησή τους απαιτεί συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων, υιοθέτηση καινοτόμων πρακτικών και διαρκή ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ κρατών, θεσμών, επιχειρήσεων και εποπτικών φορέων. Μόνο μέσα από μια συντονισμένη, πολυεπίπεδη και ολιστική προσέγγιση μπορεί να διασφαλιστεί ένα σταθερό, ασφαλές και διαφανές οικονομικό περιβάλλον που θα προστατεύει την κοινωνία και θα ενισχύει την εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. (2023) *Περιοδική Έκθεση Τυπολογιών 2021–2023*. Αθήνα: Μονάδα Α' – Αρχή για το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος. **Πρόσβαση 10 Σεπτεμβρίου 2025.**

Κωνσταντόπουλος, Β. (2020). *Το ξέπλυμα χρήματος*. Διδακτορική Διτριβή, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/10442/hedi/48487> **Πρόσβαση 20 Σεπτεμβρίου 2025.**

HuffPost Greece (2025) *Σκάνδαλο ΟΠΕΚΕΠΕ: Στη φάκα της Αρχής για το Ξέπλυμα δύο αγροτοκτηνοτρόφοι που “καθάρισαν” πάνω από 17 εκατ. ευρώ*. *Huffington Post Greece*, 8 May. Available at: <https://www.huffingtonpost.gr/kinonia/skandalo-opekepe-sti-faka-tis-archis-gia-to-xeplyma-dyo-agrotoktinotrofoi-pou-katharisan-pano-apo-17-ekat-evro> **Πρόσβαση 22 Σεπτεμβρίου 2025.**

Taxheaven (2020) *Νόμος 4734/2020 – Τροποποίηση του Ν. 4557/2018 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας: Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/843 και του άρθρου 3 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2177 και λοιπές διατάξεις*. Available at: <https://www.taxheaven.gr/law/4734/2020> **Πρόσβαση 13 Σεπτεμβρίου 2025.**

Taxheaven (2021) *Νόμος 4816/2021 – Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας: Τροποποίηση του Ν. 4557/2018, ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1673 και λοιπές διατάξεις*. Available at: <https://www.taxheaven.gr/law/4816/2021> **Πρόσβαση 7 Σεπτεμβρίου 2025.**

Wikipedia (2025) *Σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ*. Διαθέσιμο στο: https://el.wikipedia.org/wiki/Σκάνδαλο_του_ΟΠΕΚΕΠΕ **Πρόσβαση 13 Σεπτεμβρίου 2025.**

Albrecht, C. (2019) 'The use of cryptocurrencies in the money laundering process', *Journal of Money Laundering Control*, 22(2), pp. 210–216. Available at: <https://www.emerald.com/jmlc/article/22/2/210/238146/The-use-of-cryptocurrencies-in-the-money> **Πρόσβαση 12 Οκτωβρίου 2025.**

Alldrige, P. (2008) 'Tax Evasion and the Proceeds of Crime', *Oxford Journal of Legal Studies*, 28(2), pp. 325–343. **Πρόσβαση 5 Οκτωβρίου 2025.**

Council Directive 91/308/EEC of 10 June 1991 on prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering. *Official Journal of the European Communities*, L 166, 28 June 1991, pp. 77–82. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31991L0308> **Πρόσβαση 9 Οκτωβρίου 2025.**

Cindori, S. and Manola, A. (2020) ‘Particularities of anti-money laundering methods in football’, *Journal of Money Laundering Control*, 23(4), pp. 885–897. doi: 10.1108/JMLC-09-2019-0075. Available at:

<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JMLC-09-2019-0075/full/html>

Πρόσβαση 15 Οκτωβρίου 2025.

CipherTrace (2018) *Cryptocurrency Anti-Money Laundering Report Q2 2018*. Menlo Park, CA: CipherTrace. Available at:

https://cdn2.hubspot.net/hubfs/4345106/crypto_aml_report_2018q2.pdf?submissionGuid

Πρόσβαση 22 Οκτωβρίου 2025.

European Parliament and Council Directive 2001/97/EC of 4 December 2001 amending Council Directive 91/308/EEC on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering. *Official Journal L 344*, 28 December 2001, pp. 76–82. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32001L0097>

Πρόσβαση 19 Οκτωβρίου 2025.

European Parliament and Council Directive 2005/60/EC of 26 October 2005 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering and terrorist financing. *Official Journal of the European Union*, L 309, 25 November 2005, pp. 15–36. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX:32005L0060>

Πρόσβαση 26 Οκτωβρίου 2025.

European Public Prosecutor’s Office (EPPO) (2025) *Greece: EPPO investigates alleged organised fraud in EU agricultural subsidies*. Luxembourg: EPPO. Available at: <https://www.eppo.europa.eu/en/media/news/greece-eppo-probes-opekepe-officials-over-alleged-organised-agricultural-subsidy-fraud>

Πρόσβαση 1 Νοεμβρίου 2025.

European Parliament and Council Directive (EU) 2015/849 of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) No 648/2012, and repealing Directive 2005/60/EC and Commission Directive 2006/70/EC. *Official Journal of the European Union*, L 141, 5 June 2015, pp. 73–117. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>

Πρόσβαση 4 Νοεμβρίου 2025.

European Parliament and Council Directive (EU) 2018/843 of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing. *Official Journal of the European Union*, L 156, 19 June 2018, pp. 43–74. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32018L0843>

Πρόσβαση 4 Νοεμβρίου 2025.

European Parliament and Council Directive (EU) 2018/1673 of 23 October 2018 on combating money laundering by criminal law. *Official Journal of the European Union*, L 284, 12 November 2018, pp. 22–30. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/ALL/?uri=CELEX:32018L1673>

Πρόσβαση 7 Νοεμβρίου 2025.

Financial Action Task Force (FATF) (2013) *Guidance on Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22)*. Paris: FATF/OECD. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/Guidance-PEP-Rec12-22.pdf.coredownload.pdf> **Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2025.**

Financial Action Task Force (FATF) (2009) *Money Laundering through the Football Sector*. Paris: FATF/OECD. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/ML%20through%20the%20Football%20Sector.pdf.coredownload.pdf> **Πρόσβαση 12 Νοεμβρίου 2025.**

Financial Action Task Force (FATF) (2021) *Money laundering from environmental crimes*. Paris: FATF/OECD. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/money-laundering-environmental-crime.html> **Πρόσβαση 15 Νοεμβρίου 2025.**

FATF (2009) *Money Laundering through the Football Sector*. Paris: Financial Action Task Force. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/ML%20through%20the%20Football%20Sector.pdf.coredownload.pdf> **Πρόσβαση 20 Νοεμβρίου 2025.**

FATF (2021) *Money Laundering from Environmental Crimes*. Paris: FATF/OECD. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Money-Laundering-from-Environmental-Crime.pdf> **Πρόσβαση 22 Νοεμβρίου 2025.**

FATF / OECD. (2007) *Money Laundering & Terrorist Financing through the Real Estate Sector*. Paris: FATF / OECD. Available at: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/ML%20and%20TF%20through%20the%20Real%20Estate%20Sector.pdf> **Πρόσβαση 15 Σεπτεμβρίου 2025.**

Forgang, G., 2019. Money laundering through cryptocurrencies. *Economic Crime Forensics Capstones*, 4, pp.1-25. Available at: <https://cointhinktank.com/upload/academic-%20Money%20Laundering%20Through%20Cryptocurrencies.pdf> **Πρόσβαση 20 Οκτωβρίου 2025.**

Levi, M. and Dakolias, M. (2006) *Money Laundering and Corruption*. Presentation at the Stedman Greenberg Seminar, 8 June. Available at: https://www.slideserve.com/richard_edik/money-laundering-and-corruptionmike-levimaria-dakoliasted-greenbergjune-8-2006 **Πρόσβαση 15 Νοεμβρίου 2025.**

Marian, O., 2013. Are cryptocurrencies super tax havens?. *Mich. L. Rev. First Impressions*, 112, p.38. Available at: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/mlro112&div=6&id=&page=> **Πρόσβαση 20 Νοεμβρίου 2025.**

Salvus Funds (n.d.) AML Examination- Chapter 16: Recap of the key points of the Workshop. Training material (PowerPoint), Operations, Compliance & Risk Management Department, Salvus Funds, Cyprus. **Πρόσβαση 25 Νοεμβρίου 2025.**